

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.3.2026 lukien

päivitetty 12.2.2026

Helsinki

Sisällys

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.3.2026 lukien	1
1. Yleistä	4
1.1. Maksukatto	4
1.2. Maksuttomat sosiaali- ja terveyspalvelut	5
<i>Maksuttomat sosiaalipalvelut</i>	<i>5</i>
<i>Maksuttomat terveyspalvelut</i>	<i>6</i>
<i>Rintamaveteraanien ja sotainvalidien maksuttomat palvelut</i>	<i>7</i>
1.3. Etävastaanottojen maksut	7
1.4. Käyttämättä jätetystä palvelusta tai liian myöhään perutusta ajasta perittävä maksu	7
1.5. Maksun perimättä jättäminen ja alentaminen	8
1.6. Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun	9
1.7. Maksun määrääminen ja tarkistaminen	9
1.8. Muutoksenhaku	9
2. Terveystenhoito	11
2.1. Terveysasema	11
2.2. Hammashoito	12
2.2.1. Käyntimaksut	12
2.2.2. Yleisimmät toimenpidemaksut	12
2.3. Sairaalat ja poliklinikat	14
2.4. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	15
2.5. Kuntoutus ja terapiat	15
2.6. Pitkäaikainen laitoshoido	16
3. Sosiaalihuolto	17
3.1. Ikääntyneiden päivätoiminta	17
3.2. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	17
3.3. Lyhytaikainen laitoshoido	17
3.4. Lyhytaikainen perhehoito	18
3.5. Palvelukeskusten maksut	18
3.6. Kuntouttava arviointijakso	18
3.7. Pitkäaikaiset asumispalvelut	18
3.8. Kotona annettava palvelu	18
3.8.1. Tilapäinen kotihoito, kotisairaanhoido ja kotisairaalahoido	18
3.8.2. Jatkuva ja säännöllinen kotihoito	20
4. Mielenterveys- ja päihdepalvelut	21
4.1. Lyhytaikainen laitoshoido	21
4.2. Tilapäinen asuminen ja hätmajoitus	21
4.3. Yhteisöllinen asuminen ja tuettu asuminen	21
4.4. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	22
5. Vammaispalvelut ennen 1.1.2025	23
5.1. Asumispalvelut	23
5.2. Ylläpito- ja ateriamaksut	23
5.3. Työ- ja päivätoiminta	24
5.4. Sopeutumisvalmennus	24
5.5. Kuljetuspalvelu	24
5.6. Vammaisen lapsen kodin ulkopuolella järjestettävä asumisen tuki	25
5.7. Loma-ajan toiminta	25
6. Vammaispalvelut 1.1.2025 lukien	26
6.1. Pitkäaikaiset palvelut	26
6.2. Vammaispalvelulain mukainen asumisen tuki	26

6.3. Lyhytaikainen huolenpito	27
6.4. Lapsen asumisen tuki.....	27
6.5. Lasten loma-ajan toiminta	27
6.6. Kuntoutushoito laitoshoidona.....	27
6.7. Päivätoiminta ja kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta	27
6.8. Erityishuolto	28
6.9. Liikkumisen tuki kuljetuspalveluna järjestettäessä.....	28
6.10. Suojasäännös (Vammaispalvelulaki 2 §) ja asiakasmaksun alentaminen sekä perimättä jättäminen	29
<i>Suojasäännös</i>	<i>29</i>
<i>Asiakasmaksun alentaminen ja perimättä jättäminen</i>	<i>29</i>
7. Lasten ja perheiden palvelut	31
7.1. Lastensuojelu.....	31
8. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen laitoshoido ja pitkäaikainen perhehoito	32
8.1. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	32
8.2. Pitkäaikainen laitoshoido	33
8.3. Pitkäaikainen perhehoito	33
8.4. Tulot ja vähennykset pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa	33
8.4.1. <i>Huomioitavat tulot.....</i>	<i>33</i>
8.4.2. <i>Tuloista tehtävät vähennykset</i>	<i>34</i>
8.4.3. <i>Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa</i>	<i>35</i>
9. Jatkuva ja säännöllinen kotona annettava palvelu, tuettu asuminen ja yhteisöllinen asuminen.....	36
9.1. Yhteisöllinen asuminen ja tuettu asuminen	37
9.1.1. <i>Yhteisöllisen ja tuetun asumisen tukipalvelut</i>	<i>38</i>
9.2. Kotona asumista tukevat palvelut (tukipalvelut).....	38
9.2.1. <i>Turvapuhelin- ja hälytyskutsupalvelu</i>	<i>38</i>
9.2.2. <i>Siivouspalvelu</i>	<i>39</i>
9.2.3. <i>Ateria- ja kauppapalvelut</i>	<i>39</i>
9.3. Tulot ja vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa ...	39
9.3.1. <i>Huomioitavat tulot.....</i>	<i>39</i>
9.3.2. <i>Tuloista tehtävät vähennykset</i>	<i>40</i>

1. Yleistä

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja säätelevät laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) ja asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992). Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouksista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä.

Sosiaalihuollon ja terveydenhoidon palvelut jaetaan sosiaalihuollon ja terveydenhoidon palveluihin sen mukaan, minkä lain perusteella palvelutarpeen arviointi on tehty ja palvelun tarve määritetty. Palveluista perittävät maksut määräytyvät palvelun käyttäjälle tasasuuruusena tai tulositonnaisena. Lakisääteisille palveluista perittäville maksuille, terveydenhoidon maksukatoille ja pitkäaikaisissa palveluissa käytettävälle vähimmäiskäyttövarojen tehdään kansaneläkeindeksiin ja työeläkeindeksiin mukainen tarkistus joka toinen vuosi. Indeksitarkastetut euromäärät tulevat voimaan tarkistusvuotta seuraavan vuoden alusta.

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla asiakasmaksuista päättää sosiaali- ja terveystalouksien johtaja. Toimialajohtajan antama ja toimialaa velvoittava pysyväisohjeet ohjaavat toimintaa Helsingin kaupungilla.

1.1. Maksukatto

Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuissa on kalenterivuositainen maksukatto. Maksukattoon tehdään kansaneläkeindeksiin sidottu indeksitarkistus joka toinen vuosi. Maksukatto on 815 euroa vuonna 2026.

Maksukaton ylittymisen jälkeen maksukattoon luokiteltavat palvelut ovat palvelua käyttävälle maksuttomia kalenterivuoden loppuun saakka, lukuun ottamatta esimerkiksi lyhytaikaista laitoshoidon ja lyhytaikaista laitospalvelua, joista peritään ylläpitomaksu. Maksukattoon ei lasketa niitä maksuja, jotka on korvattu asiakkaalle esimerkiksi työturvamaksuun perusteella. Alle 18-vuotiaiden käyttämistä palveluista perityt maksut voidaan yhdistää vanhemmalta tai huoltajalta perittyihin maksuihin. Tällöin palvelut ovat maksuttomia kaikille henkilöille, joiden maksut kerryttävät yhteistä maksukattoa. Palvelun käyttäjän on seurattava maksukaton ylittymistä itse ja hänen tulee säilyttää tositteet maksuista. (Asiakasmaksulaki 6 a §.)

Mikäli maksukatto ylittyy Helsingin kaupungin taloushallintopalvelun lähettämän laskun kohdalla, maksukaton täyttymisestä todistuksen saamiseksi, tulee [taloushallintopalveluun](#) olla yhteydessä. Muutoin todistuksen maksukaton täyttymisestä myöntää se taho, kuten hyvinvointialue, jossa maksukatto ylittyy.

Asiakkaalta perittyjen maksujen yhteismäärää laskettaessa otetaan huomioon seuraavien palveluiden maksut:

- terveyskeskuksen avosairaanhoidon palveluista
- poliklinikan antamasta tutkimuksesta ja hoidosta
- päiväkirurgisesta toimenpiteestä
- suun ja hampaiden tutkimuksesta ja hoidosta hammasteknisiä kuluja lukuun ottamatta
- suun ja leukojen erikoissairaanhoidon hoitotoimenpiteistä
- terveydenhuollon ammattihenkilön antamasta fysioterapiasta, neuropsykologisesta kuntoutuksesta, ravitsemusterapiasta, jalkojenhoidosta, puheterapiasta, toimintaterapiasta ja muusta niihin rinnastettavasta toimintakykyä parantavasta ja ylläpitävästä hoidosta

- sarjasta annettavasta hoidosta
- päivä- ja yöhoidosta
- tilapäisestä kotisairaanhoidosta ja tilapäisestä kotisairaalahoidosta
- lyhytaikaisesta laitoshoidosta ja lyhytaikaisesta laitospalvelusta
- lääkinnällisen kuntoutuksen laitospalvelujaksosta, jota annetaan kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977) annetun lain tai vammaispalvelulain (675/2023) mukaisia palveluja saavalle henkilölle
- toimeentulotuesta maksetut asiakasmaksut.

Maksukattoon ei lasketa mukaan laskuja, jotka ovat aiheutuneet esimerkiksi:

- sairaankuljetuksesta
- lääkärintodistuksista
- käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävistä maksusta
- työterveyshuollon maksusta
- viivästyskorosta tai perintäkuluista
- palvelusetelin ja kuljetuspalvelujen omavastuuosuuksista
- yksityislääkärin läheteellä tehdyistä laboratorio- ja kuvantamistutkimuksista
- tulosidonnaiset maksuista (muun muassa pitkäaikainen laitoshoido, pitkäaikainen asumispalvelu ja jatkuva ja säännöllinen kotihoito)
- sosiaalihuollon palveluista (lukuun ottamatta lyhytaikaista laitospalvelua)
- kuljetuspalveluiden omavastuuosuuksista
- maksuista, jotka on korvattu asiakkaalle esimerkiksi työtaturmavakuutuksen perusteella
- maksuista, jotka on peritty henkilöltä, jolla ei ole Suomessa kotikuntaa, lukuun ottamatta maksua, joka on peritty henkilöltä, jolla on Euroopan unionin lainsäädännön tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen nojalla oikeus terveyspalveluihin samoin edellytyksin kuin Suomessa asuvalla henkilöllä tai joka sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 56 §:n mukaan rinnastetaan hyvinvointialueen asukkaaseen.

1.2. Maksuttomat sosiaali- ja terveyspalvelut

Maksuttomat sosiaalipalvelut

Sosiaalihuollon palveluista maksuttomia ovat:

- sosiaalityö, sosiaaliohjaus, sosiaalinen kuntoutus, perhetyö, päiväkeskuspalvelu päihdetyön erityisenä palveluna, kasvatus- ja perheneuvonta, lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta, mielenterveyshuollon palveluna järjestettävä psykososiaalinen tuki, tuetut tapaamiset ja valvotut vaihdot
- lastensuojelulaissa (683/1983) tarkoitettu lasten ja nuorten huolto
- vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta kuljetusta ja aterioita lukuun ottamatta
- kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitettu erityishuolto ja mainitun lain 39 §:ssä tarkoitettu kuljetus; kehitysvammaisen ylläpidosta voidaan kuitenkin periä kohtuullinen maksu
- vammaispalvelulain (675/2023) 7 §:ssä tarkoitettu valmennus, 9 §:ssä tarkoitettu henkilökohtainen apu, 12 §:ssä tarkoitettu erityisen osallisuuden tuki, 14 §:ssä tarkoitettu tuettu päätöksenteko, 16 §:ssä tarkoitettu vaativa moniammatillinen tuki, 18 §:ssä tarkoitettu asumisen tuki, 19 §:ssä tarkoitettu kotona järjestettävä lapsen asumisen tuki, 22 §:ssä tarkoitettu esteettömän asumisen tuki, 24 §:ssä tarkoitettu lyhytaikainen huolenpito, 25 §:ssä tarkoitettu päivätoiminta, 27 §:ssä tarkoitettu kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta, 28 §:ssä tarkoitettu liikkumisen tuki ja 34 §:ssä tarkoitettuihin lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittaviin palveluihin sisältyvä apu ja tuki, 24 §:ssä tarkoitettu lyhytaikaisena huolenpitona järjestettävä aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvä ylläpito, 25 §:ssä tarkoitettuihin päivätoiminnan ja 27 §:ssä tarkoitettuihin kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan matkat sekä asumisen tukeen ja kotona järjestettävään lapsen asumisen tukeen sisältyvät palvelut; asumisen tuesta ja henkilökohtaisesta avusta voidaan kuitenkin periä maksu, jos henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaispalvelulain nojalla
- sosiaalihuoltolain 24 a §:ssä tarkoitettuihin erityisesti päihteiden käyttäjille tai riippuvuuskäyttäytymiseen kohdennettuihin avopalveluihin lukuun ottamatta asumispalveluja

- avioliittolaissa, isyyslaissa, adoptiolaisissa, lapsen elatuksesta annetussa laissa, lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa, elatustukilaissa ja eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa hyvinvointialueen tehtäväksi säädetty palvelut
- henkilölle hänen sosiaalihuoltoaan koskevista asioista annetut asiakirjat
- lisäksi Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan (10.12.2024 § 269) päätöksellä lapsiperheiden kotipalvelu on maksutonta.

Maksuttomat terveyspalvelut

Terveydenhuollon palveluista maksuttomia ovat:

- terveydenhuoltolain (1326/2010) 13–17 §:n, 19 §:n 1 kohdan sekä 24, 27 ja 29 §:n perusteella järjestetyt perusterveydenhuollon palvelut sekä hoitoon kuuluvat aineet ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarkoitetut hoitotarvikkeet; maksuja saa kuitenkin periä asiakasmaksulain 5 §:n 1. momentin a-e-kohdissa listatuista palveluista
- alle 18-vuotiaiden avosairaanhoidon ja suun terveydenhuollon palvelut
- terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä sairauksien ehkäisyä tukeva terveysneuvonta
- valtakunnallisen seulontaohjelman mukaiset seulonnat
- raskaana olevien naisten, lasta odottavien perheiden sekä alle oppivelvollisuusikäisten lasten ja heidän perheidensä neuvolapalvelut
- terveydenhuoltolain 16 §:ssä tarkoitetut kouluterveydenhuollon palvelut, 17 §:ssä tarkoitetut lukioden ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut ja 17 a §:ssä tarkoitetut psykologipalvelut sekä sosiaalihuoltolain 27 c §:ssä tarkoitetut kuraattoripalvelut
- perusopetuksen oppilaiden kouluterveydenhuollon palvelut
- terveydenhuoltolain 19 §:ssä tarkoitettu merenkulkijoiden terveydenhuolto
- sairaanhoitopalvelut
- mielenterveyden hoito
- sairaanhoitoon liittyvä lääkinnällinen kuntoutus
- terveydenhuoltolain 16 §:n nojalla järjestetyt palvelut, terveydenhuoltolain 27 §:n perusteella järjestetyt avosairaanhoidon palvelut sekä sairaanhoitajan, terveydenhoitajan ja kätilön vastaanotot
- lääkärintodistus tai -lausunto, joka tarvitaan asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi
- terveydenhuoltolain 39 ja 40 §:n perusteella järjestetty ensihoito, lukuun ottamatta ensihoitoon liittyvää sairaankuljetusta
- poliklinikan antama tutkimus ja hoito alle 18-vuotiaalle henkilölle
- naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (SopS 53/2015) 25 artiklassa tarkoitettujen seksuaalisen väkivallan uhreja varten perustettujen tukikeskusten tarjoamat palvelut
- päihteitä käyttäville raskaana oleville suunnattujen äitiyspoliklinikoiden antama tutkimus, hoito ja seuranta
- psykiatrisen avohoidon toimintayksikössä annettu hoito siihen liittyvää osittaista ylläpitoa lukuun ottamatta
- vammaispalvelulain 33 §:n 1 momentissa tarkoitettulle hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle annettava hoito, ylläpito terveydenhuollon laitoshoidon aikana sekä hoitoon liittyvät kuljetukset
- tartuntatautilain (1227/2016) 44 §:ssä tarkoitetut kansalliseen rokotusohjelmaan sisältyvät rokotukset, 45 §:n 1 momentissa tarkoitetut yleiset vapaaehtoiset rokotukset, 46 §:ssä tarkoitetut rokotukset Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa, 47 §:ssä tarkoitetut pakolliset rokotukset ja 48 §:ssä tarkoitetut työntekijän ja opiskelijan rokotukset, 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yleisvaarallisen tartuntataudin tutkimus, hoito ja hoitoon määrätty lääkkeet, yleisvaaralliseen tartuntataudille altistuneeksi todetun tai perustellusti altistuneeksi epäillyn karanteeni 60 §:n nojalla, yleisvaaralliseen tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn eristäminen 63 §:n nojalla sekä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen hoitoon määrätty lääkkeet sekä HIV-infektion, sankkerin, tippurin ja sukupuoliteitse tarttuvan klamydiainfektion tutkimus, hoito sekä hoitoon ja ehkäisyyn määrätty lääkkeet
- ihmisen elimen, kudoksen tai solujen elävän luovuttajan tutkimus ja hoito

- alle 18-vuotiaalle henkilölle annettava hoito ja ylläpito siltä osin kuin hoitopäiviä kalenterivuodessa on kertynyt yli seitsemän sekä sarjassa annettava lääkinnällinen kuntoutus ja hyposensibilisaatio-, puhe- ja äänihäiriö-, säde- ja sytostaattihoito sekä muu vastaava hoito samoin kuin jatkuva dialyysihoito
- terveydenhuoltolain 29 §:ssä tarkoitettuun lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluva neuvonta, kuntoutustarvetta ja mahdollisuuksia selvittävä tutkimus sekä sopeutumisvalmennus ja kuntoutusohjaus
- terveydenhuoltolain 29 §:ssä tarkoitetun lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet sekä niiden sovitin, tarpeellinen uusiminen ja huolto paitsi silloin, kun apuvälineen tarve aiheutuu työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjien työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015), sotilasvammalain (404/1948), liikennevakuutuslain (460/2016), potilasvakuutuslain (948/2019) tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaan korvattavasta vahingosta tai ammattitaudista
- lääkärin määräämä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuva sisäänkirjoitetun potilaan kuljetus terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon
- terveydenhuoltolain 28 §:ssä tarkoitettu hoito silloin, kun se annetaan päihde- ja riippuvuushoidon yksiköissä avohoitona
- poliklinikan käyntimaksua ei peritä alaikäiseltä, psykiatrasta hoitoa saavalta potilaalta, rintamaveteraanilta tai sotainvalidilta.

Rintamaveteraanien ja sotainvalidien maksuttomat palvelut

Rintamaveteraanien ja sotainvalidien maksuttomia palveluita ovat:

- Rintamaveteraanit ja sotainvalidit saavat veloituksetta kotona annettavat palvelut ja päivä-, avo- ja kotikuntoutuksen palvelut. Sotainvalidit, joiden työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia ja ovat vuosien 1939–1945 sotien takia vahingoittuneet tai sairastuneet, ei peritä asiakasmaksua (sotilasvammalaki 404/1948 6, 6a, 6b §:t) terveydenhuoltolain nojalla järjestetystä koti-, päivä- ja yö sairaanhoidosta, kotisairaalahoidosta (hoidon yhteydessä annettavat hoitosuunnitelman mukaiset lääkkeet ja hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon), lääkinnällisestä kuntoutuksesta ja apuvälineistä sekä kotihoidosta, kotipalveluista ja niihin liittyvistä kotihoidon tuki- ja ateriapalveluista, asumispalveluista tai omaishoidon tuesta.
- rintamaveteraaneilta ja henkilöiltä, jolla on todistus miinanraivaustehtävään osallistumisesta (asiakasmaksulaki 9 §) ei peritä maksua hampaiden tarkastuksesta, ehkäisevästä hoidosta eikä protetiikkaan liittyvästä kliinisestä työstä.

1.3. Etävastaanottojen maksut

Etävastaanotolla tarkoitetaan perinteistä henkilökohtaiseen käyntiin perustuvaa käyntiasiointia korvaavaa hoito- tai palvelukontaktia, joka toteutetaan kaksisuuntaisen tietoliikenneyhteyden avulla esimerkiksi tietokoneen, tabletin tai älypuhelimien välityksellä. Etävastaanotosta perittävä maksu koskee vain niitä etävastaanottoja, joiden vastaavista lähivastaanotoista peritään asiakasmaksu.

Etävastaanotoista peritään asiakasmaksu, joka on **80 prosenttia** vastaavan maksullisen lähivastaanoton asiakasmaksusta.

1.4. Käyttämättä jätetystä palvelusta tai liian myöhään perutusta ajasta perittävä maksu

Asiakkaalla tai hänen edustajallaan on mahdollisuus peruttaa asiakkaalle varattu terveydenhuollon palvelu. Peruutus on tehtävä 24 tuntia ennen vastaanoton alkamista. Jos peruutus tehdään tätä myöhemmin, peritään yli 18-vuotiaalta asiakkaalta palvelun käyttämättä jättämisestä tai liian myöhään perutusta ajasta koskeva maksu **60,60 euroa**. Käyttämättä jätetystä tai liian myöhään perutusta palvelusta peritään maksu myös maksuttomista terveydenhuollon vastaanottoajoista.

Asiakkaalta voidaan periä käyttämättä jätetystä palvelusta tai liian myöhään perutusta ajasta maksu, jos maksun perimistä ei pidetä kohtuuttomana, peruuttamatta jättämiselle ei ole

hyväksyttävää syytä, asiakas on saanut varauksen yhteydessä kirjalliset ohjeet ajan tai paikan perumiseen sekä tiedon siitä, että käyttämättä jätetystä palvelusta voidaan periä maksu ja asiakas on saanut muistutuksen varatusta ajasta. Lisäksi asiakkaalla on täytynyt olla todellinen mahdollisuus ajan peruuttamiseen saamiensa ohjeiden mukaan. Maksua ei peritä myöskään, jos:

- asiakas on alle 18-vuotias
- varattu aika on peruutettu 24 tuntia ennen varatun ajan alkamista
- kyseessä on Helsingin kaupungin toiminnassa tapahtunut virhe
- varattu aika on seuraavissa päihdepalvelujen terveydenhuollon palveluissa: avovieroitus, opioidikorvaushoidon tarpeen arvio, opioidikorvaushoito ja C-hepatiittihoito
- asiakas on kutsuttu tietylle ikäryhmälle tarkoitettuun seulontaan, joukkotarkastukseen tai hampaiden ja suun tarkastukseen.

Käyttämättä jätetystä tai liian myöhään perutusta ajasta peritään maksu seuraavissa palveluissa:

- lääkärin ja hoitajan vastaanotosta
- fysioterapeutin, toimintaterapeutin, puheterapeutin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanotolta
- hammaslääkärin, suuhygienistin ja hammashoitajan vastaanotolta
- erikoissairaanhoidon avohoidon käynniltä
- koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vastaanotolta
- kaupungin varaamalta ajalta sovitusta jatkohoidosta tai -tutkimuksesta
- etä vastaanotoilta edellä mainituissa palveluissa.

Jos asiakas haluaa kiistää käyttämättä jätetystä tai liian myöhään perutusta palvelusta perityn maksun, hänen tulee olla yhteydessä Helsingin kaupungin Taloushallintopalveluihin.

1.5. Maksun perimättä jättäminen ja alentaminen

Sosiaalihuollon palveluista määrätty ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Maksun alentamisen ja perimättä jättämisen on oltava ensisijaista toimeentulotukeen nähden (Asiakasmaksulaki 11 §).

Helsingin kaupunki ei ole päättänyt, että terveydenhuollon tasamaksuja alennettaisiin tai jätettäisiin perimättä sillä perusteella, että maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista taikka huollollisista syistä.

Palvelusetelin omavastuuosuuteen ei voida käyttää alentamista tai perimättä jättämistä, koska asiakasmaksujen kohtuullistamista koskeva sääntely ei koske palveluseteliä. Palveluseteliä ohjaa laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009).

Asiakas voi hakea asiakasmaksun perimättä jättämistä tai alentamista sosiaali- ja terveydenhuollon tulosidonnaisiin asiakasmaksuihin sekä sosiaalihuollon tasasuuruisiin asiakasmaksuihin. Alentamista tai perimättä jättämistä voi hakea esimerkiksi seuraavien palveluiden maksuista:

- jatkuvat ja säännölliset kotona annettavat palvelut (säännöllinen kotihoito)
- pitkäaikaiset asumispalvelut (ympäri vuorokautinen palveluasuminen, yhteisöllinen asuminen ja tuettu asuminen)
- pitkäaikainen laitoshoido
- pitkäaikainen perhehoito
- osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävä palvelu (päivätoiminta)
 - tukipalvelut (turva-, hälytyskutsu-, siivous-, peseytymis-, aterial- ja kauppapalvelu, päivätoiminta ja kuljetuspalveluiden omavastuu)

- lyhytaikaiset asumispalvelut (ympäri vuorokautinen palveluasuminen, tilapäinen asuminen)
- lyhytaikainen laitoshoido
 - lyhytaikainen perhehoito
- päihdepalvelujen lyhytaikainen laitoshoido
- uuden vammaispalvelulain mukainen
 - kodin ulkopuolella järjestettävä lapsen asumisen tuki ja
 - asumisen tuen ylläpitomaksu.

Lisätietoa ja ohjeita maksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä sekä asiaan liittyvistä lomakkeista on saatavilla Helsingin kaupungin verkkosivustolla osoitteessa hel.fi/sote-maksut.

1.6. Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun

Palvelun keskeytyksen vaikutuksesta asiakasmaksuun säädetään asiakasmaksulain 10 k §:ssä. Keskeytyksien vaikutukset asiakasmaksuihin koskevat seuraavia palveluita:

- pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen
- pitkäaikainen laitoshoido
- pitkäaikainen perhehoito
- jatkuvat ja säännölliset kotona annettavat palvelut (kotihoito)
- yhteisöllinen ja tuettu asuminen.

Palvelun keskeytykset vaikuttavat asiakasmaksujen perimiseen seuraavien sääntöjen mukaisesti (Asiakasmaksulaki 10 k §). Jos palvelu keskeytyy asiakkaasta johtuvasta syystä:

- tilapäisesti 5 päiväksi tai alle, poissaolo ei vaikuta asiakasmaksun perimiseen. Poissaolo alkaa jo asiakkaan lähtöpäivästä.
- Yli 5 päiväksi mutta alle kuukaudeksi, asiakasmaksu peritään viideltä ensimmäiseltä päivältä.
- Koko kuukaudeksi, asiakasmaksua ei peritä lainkaan palvelun keskeytyksen ajalta.

Jos palvelu keskeytyy hyvinvointialueesta johtuvasta syystä tai asiakkaan joutuessa lyhytaikaiseen laitoshoidoon, asiakasmaksua ei peritä ollenkaan poissaolon ajalta, ei edes asiakkaan laitoshoidoon tulo- ja lähtöpäivältä. Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa vuokran periminen ei keskeydy poissaolon ajalta.

1.7. Maksun määrääminen ja tarkistaminen

Asiakasmaksu määrätään asiakkaalle toistaiseksi. Asiakasmaksu tarkistetaan asiakkaan tai tämän edustajan pyynnöstä (Asiakasmaksulaki 10 j §) silloin, jos

- asiakkaan tai hänen perheensä tulot ovat muuttuneet;
- asiakkaan tai hänen puolisonsa oikeus vähennyksiin on muuttunut;
- perheen olosuhteet ovat muuttuneet;
- maksu osoittautuu virheelliseksi;
- asiakkaalle laadittua asiakassuunnitelmaa muutetaan siten, että sillä on vaikutusta asiakasmaksun suuruuteen;
- hyvinvointialueen maksuperusteita muutetaan siten, että sillä on vaikutusta asiakasmaksun määrään.

Jos maksua koskeva päätös on perustunut asiakkaan tai hänen edustajansa antamiin virheellisiin tietoihin, maksu voidaan oikaista takautuvasti enintään yhden vuoden ajalta.

1.8. Muutoksenhaku

Asiakkaalla on oikeus hakea oikaisua terveyden- ja sosiaalihuollon tasamaksuihin, jotka peritään kaikilta asiakkailta samansuuruisina. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi

hammashoidon maksut ja poliklinikkamaksut. Terveystenhuollon tasamaksusta ei voi kuitenkaan hakea oikaisua, sillä perusteella, että laskun maksaminen vaarantaisi toimeentulon edellytyksiä. Oikaisua voi hakea terveydenhuollon tasamaksusta, jos maksussa on virhe tai jos lasku on aiheeton.

Tulosidonnaisen maksun maksupäätökseen voi puolestaan hakea oikaisua.

Oikaisuvaatimusohjeet toimitetaan aina maksupäätöksen yhteydessä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (hallintolaki 7 luku 49 a §). Päätös katsotaan saaduksi tiedoksi seitsemäntenä päivänä asiakirjan lähettämisestä, ellei toisin todisteta (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 9 luku 90 §). Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus osoitetaan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen yksilöasiain jaostolle ja toimitetaan kirjallisena Helsingin kaupungin kirjaamon vastaanottoon.

2. Terveystenhoito

2.1. Terveystasema

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Lääkärin tai hoitajan vastaanotto terveystasemalla	Maksuton	
Käyttämätön ja peruuttamaton käynti	60,60	Peritään yli 18-vuotiailta.
Lääkärintodistus	60,60	Maksua ei peritä lääkärinlausunnosta tai -todistuksesta, joka annetaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi.
Ajokorttilausunto/-todistus	72,80	
Rokotus	Maksuton	Yleiseen rokotushjelmaan kuuluvat rokotukset ovat maksuttomia.
Tartuntatautien hoito	Maksuton	Yleisvaarallisten tartuntatautien hoito ja lääkkeet ovat maksuttomia. Ilmoitettavan sekä valvottavan tartuntataudin lääkkeet ovat maksuttomia.
Lääkärin, hammaslääkärin tai muun ammattilaisen kotikäynti tilapäisen kotisairaalahoidon asiakkaalle	27,60	Maksu peritään korkeintaan kahdelta käynniltä vuorokaudessa.
Lääkärin tai hammaslääkärin kotikäynti tilapäisessä kotihoidossa ja kotisairaanhoidossa	Maksuton	
Irtosolututkimukset (papa-koe) ja mammografiatutkimus	Maksuton	
Etävastaanotto	80 % vastaavasta lähivastaanoton maksusta.	Maksuttomia etävastaanottoja ovat lääkäriin ja hoitajan vastaanotot terveystasemilla.
Laboratorio- ja kuvantamistutkimukset		Laboratorio- ja kuvantamistutkimuksista perittävistä maksuista vastaa

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
		Helsingissä HUS. Lue lisää HUSin verkkosivuilta.

2.2. Hammashoito

Hammashoidosta peritään **käyntimaksu jokaiselta hammashoidon käynniltä**. Käyntimaksun lisäksi peritään **toimenpidekohtaisia maksuja**. Yksi käynti tai hoitokokonaisuus voi sisältää useita toimenpiteitä. Hammashoidon laskun loppusumma muodostuu käyntimaksusta ja toimenpidemaksuista. Esimerkiksi jos sinulla on hammaslääkärin vastaanotto (19,10 €), jossa hammaslääkäri tekee sinulle suun perustutkimuksen (27,60 €), laskun loppusummaksi tulee 19,10 € + 27,60 € = 46,70 €.

Hammaslaboratorion hammasteknisistä kuluista proteettisessa-, purentafysiologisessa- ja oikomishoidossa sekä keinojuuren materiaalikuluista implanttihoidossa peritään maksu. Kokonaisvaltainen hammashoidosta perittävien maksujen hinnasto on löydettävissä Helsingin kaupungin hel.fi/sote-maksut-verkkosivuilta.

Hammashoito on maksutonta alle 18-vuotiaille. Kuitenkin jos alle 18-vuotias hävittää tai vahingoittaa oikomiskojeen ohjeiden vastaisen käytön tai ilmeisen huolimattomuuden takia, veloitetaan uuden kojeen hankkimisen tai vahingoittuneen kojeen korjaamisen aiheuttamat hammastekniset kulut todellisten kulujen mukaisesti myös alle 18-vuotiailta. (Asiakasmaksuasetus 9 §.)

Hampaiden tarkistus, ehkäisevä hoito ja protetiikkaan liittyvä kliininen työ on maksutonta heille, joilla on rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus, rintamatunnus, veteraanitunnus tai eräisiin Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain (1039/1997) 2 §:ssä tarkoitettu todistus mainitun lain 1 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin miinanraivaustehtäviin osallistumisesta. (Asiakasmaksuasetus 9 §.)

Laitoksessa hoidettavalta asiakkaalta ei peritä maksua sellaisesta hammassairauksien hoidosta, joka on asiakkaan muun sairauden hoitamiseksi tai lääkityksen vuoksi tarpeellinen ja se ilmenee lääkärin antamasta läheteestä. Säännöllisen kotihoidon asiakkailla kotona annettava suun terveydenhuolto sisältyy kotihoidon asiakasmaksuun.

2.2.1. Käyntimaksut

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Suuhygienistin vastaanotto	14,80	
Hammaslääkärin vastaanotto	19,10	
Erikoislääkärin vastaanotto	28,10	
Käyttämätön ja peruuttamaton käynti	60,60	Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä käynnistä peritään maksu yli 18-vuotiailta.

2.2.2. Yleisimmät toimenpidemaksut

Palvelu/käynti	Maksu (€)
Proteettiset toimenpiteet	
Proteesin pohjaus	80,20

Palvelu/käynti	Maksu (€)
Proteesin korjaus	54,70
Akryyliosa ja kokoproteesi	268,30
Kruunut ja sillat per hammas	268,30
Rankaproteesi	325,60
Kuvantamistutkimukset	
Hammaskuva	12,30
Kallolateraalikuvaus	27,60
Kartiokeilakuvaus	27,60
Leukojen ja koko hampaiston panoraamaröntgenkuvaus	27,60
Tutkimukset ja terveystarkastukset	
Suun tutkimus, suppea	12,30
Suun perustutkimus	27,60
Suun tutkimus, laaja	54,70
Suun erityistutkimus	54,70
Ehkäisevän hoidon toimenpide	12,30
Hampaan kiinnityskudossairauden hoito	
Parodontologinen hoito, erittäin suppea	27,60
Parodontologinen hoito, suppea	27,60
Parodontologinen hoito	54,70
Parodontologinen hoito, pitkäkestoinen	54,70
Parodontologinen hoito, erittäin pitkäkestoinen	80,20
Parodontologinen hoito, komplisoitunut sairaus, erittäin vaativa	112,50
Paikkaushoidot	
Pieni täyte	27,60
Yhden pinnan täyte	27,60
Kahden pinnan täyte	54,70
Kolmen tai useamman pinnan täyte	54,70

Palvelu/käynti	Maksu (€)
Hammasterä tai hammaskruunu	80,20
Suun ulkopuolella valmistettu kahden pinnan täyte	80,20
Suun ulkopuolella valmistettu kolmen tai neljän pinnan täyte	112,50
Hampaan juurenhoito	
Hampaan juurikanavien avaus ja laajennus	27,60
Hampaan juurikanavien avaus ja laajennus, vaativa	54,70
Hampaan juurikanavien avaus ja laajennus, erittäin vaativa	54,70
Hampaan juurikanavien. avaus ja laajennus, erittäin vaativa ja pitkäkestoinen	80,20
Hampaan juurientäyttö, 1-juurikanavainen hammas	27,60
Hampaan juurentäyttö, muu	54,70
Kirurgiset toimenpiteet	
Hampaan poisto	27,60
Vaativa hampaan poisto ilman leikkausta	54,70
Hampaan poistoleikkaus	80,20
Maksu tutkimuksesta, hammastarkastuksesta ja sairauksien hoidosta toimenpiteeltä vaativuusluokan mukaan	
Vaativuusluokka 0–2	12,30
Vaativuusluokka 3–4	27,60
Vaativuusluokka 5–7	54,70
Vaativuusluokka 8–10	80,20
Vaativuusluokka ≥11	112,50

2.3. Sairaalat ja poliklinikat

Lyhytaikaisessa laitoshoidossa maksu peritään tulo-, sairaalassaolo- ja lähtöpäivältä. Lähtöpäivältä ei peritä maksua, jos hoito jatkuu samana päivänä toisessa laitoksessa. Jos sairaalasta lähdetään tulopäivänä, hoitopäivämaksu peritään. Alle 18-vuotiaalta hoitopäivämaksu voidaan periä korkeintaan 7 päivältä kalenterivuodessa. (Asiakasmaksuasetus 12 §.)

Jos laitoshoidon arvioidaan sen alkamisesta lukien kestävän tai jos palvelu on kestänyt vähintään kolme kuukautta, peritään palvelusta pitkäaikaisen laitoshoidon maksu (Asiakasmaksulaki 7 b §).

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Hoitopäivämaksu lyhytaikaisessa laitoshoidossa	71,50	Maksu peritään vuorokausikohtaisena maksuna yli 12 tuntia kestävästä hoidosta.
Hoitopäivämaksu maksukaton ylittymisen jälkeen	26,80	
Hoitopäivämaksu lyhytaikaisessa psykiatrisessa laitoshoidossa	32,80	Mielenterveyslain (1116/1990 9 c §) mukaisen tarkkailun ajalta ei peritä maksua, jos tarkkailtavaksi otettua henkilöä ei määrätä tarkkailun perusteella tahdosta riippumattomaan hoitoon (Asiakasmaksuasetus 12 §).
Psykiatrian avohoitokäynti	Maksuton	
Päivä- ja yöhoidon maksu	32,80	Maksu peritään, jos potilas on hoidossa vain päivällä tai yöllä yhtäjaksoisesti alle 12 tuntia (Asiakasmaksuasetus 13 §).
Poliklinikkamaksu	71,50	Ei peritä psykiatrian poliklinikalla. Ei peritä myöskään, jos potilas otetaan sairaalaan poliklinikkakäyntipäivänä, rintamaveteraaneilta, sotainvalideilta tai alle 18-vuotiailta.

2.4. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Terveystenhuoltolain (1326/2010 16–17 a §) mukaisen koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat maksuttomia (Asiakasmaksulaki 5 §). Yli 18-vuotiaat ulkokuntalaiset opiskelijat maksavat poliklinikkakäyntimaksun jokaisesta käynnistä lääkärillä.

Yli 18-vuotiailta peritään käyttämättä ja peruuttamatta jääneestä ajanvarauskäynnistä 60,60 euron maksu.

2.5. Kuntoutus ja terapiat

Lääkinnällisenä kuntoutuksena annetun terapiapalvelun (fysioterapia, allasterapia, lymfaterapia, puheterapia ja neuropsykologinen kuntoutus) maksut ovat seuraavat:

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Vastaanottokäynti	19,90	Maksu peritään vain yli 18-vuotiailta.

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Kotikäynti	17,50	Maksu peritään vain yli 18-vuotiailta.
Sarjahoidon hoitokerta	19,90	Maksu enintään 45 hoitokerralta kalenterivuoden aikana. Maksua ei peritä alle 18-vuotiailta, mielenterveystyössä annetusta sarjahoidosta tai terveysasemalla sarjahoitona annetusta hyposensibilisaatio-, puhe- ja äänihäiriöhoidosta sekä säde- ja sytostaattihoidosta. (Asiakasmaksuasetus 11 §.)

Terveysasemalla järjestetty fysioterapian suoravastaanotto ja toimintaterapia on **maksutonta**. Sen sijaan terveysasemalla sijaitsevien **keskitettyjen fysioterapiayksiköiden** fysioterapian vastaanotoilta sekä muista terapiakäynneistä peritään maksu. Maksut ovat alla olevassa taulukossa.

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Fysioterapian avovastaanotto	19,90	Etävastaanotto on 80 % lähivastaanoton maksusta.
Muun terapian vastaanotto (mm. ravitsemus- tai jalkaterapia)	19,90	Etävastaanotto on 80 % lähivastaanoton maksusta.
Kuntoutushoito ja apuvälineet / hoitopäivältä	24,60	Maksu peritään erilliseen päätökseen perustuvasta vammaisen potilaan laituskuntoutusjaksosta. Hoitoon liittyvät apuvälineet, niiden sovitus, tarpeellinen uusiminen ja huolto ovat maksuttomia. Apuvälineet ovat maksullisia silloin, jos tarve aiheutuu tapaturmavakuutuslakien, sotilasvammalain, liikennevakuutuslain tai potilasvahinkolain perusteella korvattavasta vahingosta tai ammattitaudista. (Asiakasmaksulaki 5 §.)

2.6. Pitkäaikainen laitoshoido

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) 67 §:n 1 momentin mukaisesti annetun laitoshoidon asiakasmaksun määräytymisestä kuvataan luvussa [7. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen laitoshoido ja pitkäaikainen perhehoito](#).

3. Sosiaalihuolto

Sosiaalihuollon palveluita järjestetään eri väestöryhmille: ikääntyneille, työikäisille, nuorille ja lapsille. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut jaetaan sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluihin sen mukaan, minkä lain perusteella palvelutarpeen arviointi on tehty ja palvelun tarve määritty.

Asumispalvelut, laitoshoido ja perhehoito ovat lyhytaikaisia silloin, kun palvelu kestää alle kolme kuukautta (asiakasmaksulaki 7 b §).

3.1. Ikääntyneiden päivätoiminta

Palvelu/käynti	Maksu (€)
Päivätoiminta 4 h tai yli kuljetuksen kanssa	26,60
Päivätoiminta 4 h tai yli ilman kuljetusta	20,00
Päivätoiminta alle 4 h kuljetuksen kanssa	13,30
Päivätoiminta alle 4 h ilman kuljetusta	10,00
Päivätoiminta omaishoidon lakisääteisenä vapaana	13,70

3.2. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen / vuorokausi	45,30	Palvelun kesto yli 12 tuntia.
Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen / osavuorokausi (päivä- tai yöhoito)	32,80	Palvelun kesto alle 12 tuntia.
Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikainen hoito	13,70	Ei kerrytä maksukattoa.

3.3. Lyhytaikainen laitoshoido

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Lyhytaikainen laitoshoido / vuorokausi	71,50	Kerryttää maksukattoa, maksukaton ylittymisen jälkeen maksu on 32,80 euroa/vuorokausi. Palvelun kesto yli 12 tuntia.
Lyhytaikainen laitoshoido / osavuorokausi (päivä- tai yöhoito)	32,80	Kerryttää maksukattoa, maksukaton ylittymisen jälkeen maksu on 30,70

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
		euroa/vuorokausi. Palvelun kesto alle 12 tuntia.
Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikainen hoito	13,70	Ei kerrytä maksukattoa.

3.4. Lyhytaikainen perhehoito

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Lyhytaikainen perhehoito, alle 3 tuntia	10,00	Ei kerrytä maksukattoa.
Lyhytaikainen perhehoito, alle 6 tuntia	20,00	Ei kerrytä maksukattoa.
Lyhytaikainen perhehoito / osavuorokausi (päivä- tai yöhoito)	32,80	Ei kerrytä maksukattoa. Palvelun kesto alle 12 tuntia.
Lyhytaikainen perhehoito / vuorokausi	45,30	Ei kerrytä maksukattoa. Palvelun kesto yli 12 tuntia.

3.5. Palvelukeskusten maksut

Palvelu/käynti	Maksu (€)
Tulostaminen/arkki	0,45
Sauna/käynti	3,40
Pesutupa / pesupyykin paino (kg)	1,30

3.6. Kuntouttava arviointijakso

Kuntouttava arviointijakso laskutetaan samoin perustein kuin tilapäinen kotihoito. Ensimmäinen käynti on maksuton, jonka jälkeen 17,50 euroa/käynti. Vuorokaudessa laskutetaan enintään kahdelta käynniltä, jolloin enimmäismaksu on 35,00 euroa/vuorokausi.

3.7. Pitkäaikaiset asumispalvelut

lääkkäiden pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen laitoshoidon ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksun määräytymisestä kuvataan luvussa [7. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen laitoshoido ja pitkäaikainen perhehoito](#)

3.8. Kotona annettava palvelu

3.8.1. Tilapäinen kotihoito, kotisairaanhoido ja kotisairaalahoito

Tilapäinen kotona annettava palvelu voi tarkoittaa kotihoitoa, kotisairaanhoidoa, kotisairaalahoitoa tai lapsiperheiden palveluissa lapsiperheiden kotipalvelua. Kotiin annettava palvelu on tilapäistä, kun sitä annetaan harvemmin kuin kerran viikossa tai alle kaksi kuukautta (asiakasmaksulaki 7 b §). Jos kotihoidon tarve jatkuu yhtäjaksoisesti yli kaksi kuukautta ja käyntejä on vähintään kerran viikossa, peritään asiakkaalta jatkuvan [kotona annettavan hoidon kuukausimaksu](#).

Arviointikäynti kotihoidon palvelujen tarpeesta on asiakkaalle maksuton. **Tilapäisen kotihoidon** maksut eivät kerrytä maksukattoon, mutta sosiaalihuollon tasamaksuna asiakas voi hakea tarvittaessa niiden perimättä jättämistä ja alentamista (asiakasmaksulaki 11 §).

Tilapäisen kotisairaanhoidon maksua ei peritä tartuntatautilaissa tarkoitetuista rokotuksista, yleisvaarallisen tartuntataudin tutkimuksesta, hoidosta ja hoitoon määrätyistä lääkkeistä, sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn eristämisestä, HIV-infektion, tippurin ja sukupuoliteitse tarttuvan klamydiainfektion tutkimuksesta ja hoidosta eikä valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen henkilön hoitoon määrätyistä lääkkeistä eikä influenssarokotuksesta. Myöskään asiakkailta, joilla on oikeus Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen luokittelemaan kansalliseen maksuttomaan pneumokokkrokotteeseen, ei veloiteta tilapäisen kotisairaanhoidon maksua.

Tilapäisen kotisairaanhoidon ja kotisairaalahoidon maksut kerryttävät maksukattoon. Maksut ovat terveydenhuollon tasasuuruksia maksuja eikä niihin sovelleta asiakasmaksulain 11 §:n mukaista alentamista ja perimättä jättämistä. **Tilapäisestä kotisairaanhoidosta** ei saa periä erikseen maksua sellaiselta henkilöltä, joka saa **jatkuvaa kotisairaanhoidoa** (asiakasmaksuasetus 3 §).

Kotisairaalahoidon yhteydessä annettavat lääkkeet ja hoitosuunnitelman mukaiset hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon. Asiakkaan kotona annetusta erikoissairaanhoidosta (esim. palliatiivinen hoito) peritään sairaalan poliklinikkamaksua vastaava maksu. Kotisairaalahoidon maksu sisältää:

- sairaanhoidon, lääkärinhoidon ja kotisairaalan lääkärin määräämän kuntoutuksen potilaan kotona (lääkärin antaman hoidon lisäksi sairaanhoitajan, fysioterapeutin, toimintaterapeutin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön antama hoito ja kuntoutus potilaan kotona)
- kotisairaalan lääkärin määräämät röntgen-, laboratorio-, ym. tutkimukset silloin, kun niihin ei sisälly käyntiä sairaalan tai terveysaseman lääkärin vastaanotolla
- lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet samoin perustein kuin muillekin avosairaanhoidon potilaille
- kotisairaalan henkilökunnan potilaalle antaman lääkehoidon, jolla tarkoitetaan terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa, esim. suonensisäistä ja muuta vastaavaa lääkitystä; sairaalakäyttöön tarkoitettuja ja erityisluvallisia lääkkeitä; muuta lääkelain (395/1987) 66 §:n nojalla potilaalle sairaalasta avohoitoon annettavissa olevaa lääkitystä, kuten aloituslääkitys, jonka tehoa tarkkaillaan ja joka vaihdetaan tarvittaessa tai päivystysluonteinen kipu-, infektio- tms. lääkitys), joiden avulla kaikissa tilanteissa varmistetaan potilaan keskeytymätön ja tarpeellinen lääkehoito
- sellaiset vitamiinivalmisteet ja vastaavat sairauden hoitoon (ei ennaltaehkäisyyn) käytettävät ravintovalmisteet, jotka on annosteltava suonensisäisesti tai pistoksina.

Kotona annettavien palveluiden maksut ovat seuraavat:

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Tilapäinen kotihoito ja kotisairaanhoido		
Lääkärin kotikäynti	Maksuton	
Hammaslääkärin kotikäynti	27,60	
Muun henkilökunnan kotikäynti	17,50	Maksu peritään korkeintaan kahdelta käynniltä vuorokaudessa.
Kotona sarjahoitona annettu hoito	17,50	
Tilapäinen kotisairaalahoido		

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Lääkärin tai hammaslääkärin kotikäynti	27,60	Maksu peritään korkeintaan kahdelta käynniltä vuorokaudessa.
Muun henkilökunnan kotikäynti	17,50	
Kotisairaalassa annettu erikoissairaanhoido	71,50	
Kotona sarjahoitona annettu hoito	17,50	

3.8.2. Jatkuva ja säännöllinen kotihoito

Jatkuvasti ja säännöllisesti kotiin annettavasta palvelusta asiakasmaksun määräytymisperusteista kuvataan tarkemmin luvussa [8. Jatkuva ja säännöllinen kotihoito, tuettu asuminen ja yhteisöllinen asuminen \(kotona annettava palvelu\)](#)

4. Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Päihdepalvelujen lyhytaikaisen laitoshoidon maksun alentamista ja perimättä jättämistä haetaan päihdepalvelujen vastuutyöntekijältä.

4.1. Lyhytaikainen laitoshoido

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Päihdepalvelujen lyhytaikainen laitoshoido / vuorokausi	71,50	Kerryttää maksukattoa, maksukaton ylittymisen jälkeen maksu on 32,80 euroa/vuorokausi. Palvelun kesto yli 12 tuntia.
Psykiatrinen lyhytaikainen laitoshoido / vuorokausi	32,80	Kerryttää maksukattoa, maksukaton ylittymisen jälkeen maksu on 30,70 euroa/vuorokausi. Palvelun kesto yli 12 tuntia.

4.2. Tilapäinen asuminen ja hätmajoitus

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Tilapäinen asuminen / vuorokausi	14,60	Maksu on enintään 14,60 euroa vuorokaudessa. Asiakaskohtainen maksu määräytyy asiakkaan tulojen perusteella.
Päihdepalvelun tilapäisen asumisen ateriamaksut	täysihoito 532,40 puolihoito 399,40	Täysihoito sisältää aamupalan, lounaan, välipalan päivällisen ja iltapalan. Puolihoito sisältää puolet päivän aterioista, kuten aamupalan, lounaan ja iltapalan.
Hätmajoitus	Maksuton	
Ateriat Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa	ateria 1,20 välipala 0,60	Ateria on lämmin ateria. Välipala sisältää kahvin/teen ja voileivän.

4.3. Yhteisöllinen asuminen ja tuettu asuminen

Yhteisöllisessä ja tuetussa asumisessa, jossa asiakas saa jatkuvaa ja säännöllistä kotona annettavaa palvelua, peritään tulosidonnainen kuukausimaksu. Maksuun vaikuttavat bruttotulot,

perheen koko ja palvelutuntien määrä. (Asiakasmaksulaki 10 e §). Asiakkaalle ei määritetä erikseen minimikäyttövaraa. Asiakasmaksun määräytymisestä kuvataan luvussa [8. Jatkuva ja säännöllinen kotihoito, tuettu asuminen ja yhteisöllinen asuminen \(kotona annettava palvelu\)](#).

Asiakasmaksuun ei sisälly asumiskustannuksia tai aterioita. Aterioista, turvapalveluista ja muista tukipalveluista peritään erillinen maksu. Yhteisöllisen asumisen ja tuetun asumisen ateriapalvelujen maksut ovat alaluvussa [8.1.1. Yhteisöllisen ja tuetun asumisen tukipalvelut](#) ja tukipalvelut luvussa [8.2. Kotona asumista tukevat palvelut \(tukipalvelut\)](#).

4.4. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen

Ympärivuorokautinen palveluasuminen, laitoshoido ja perhehoito katsotaan pitkäaikaiseksi, jos palvelun arvioidaan sen alkamisesta lukien kestävän tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kolme kuukautta (Asiakasmaksulaki 7 b §).

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakasmaksun määrittely kuvataan luvussa [7. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen laitoshoido ja pitkäaikainen perhehoito](#).

5. Vammaispalvelut ennen 1.1.2025

Uusi vammaispalvelulaki (675/2023) astui voimaan 1.1.2025. Uuteen vammaispalvelulakiin sisältyy kolmen vuoden siirtymäaika 31.12.2027 saakka. Siirtymäaika tarkoittaa, että aikaisempien säännösten perusteella tehdyt palvelu- ja asiakasmaksupäätökset pysyvät voimassa niihin merkityn voimassaoloajan tai kuitenkin enintään 31.12.2027 asti. 1.1.2028 mennessä kaikkien päätösten on vastattava uutta lainsäädäntöä.

Mikäli palvelu- tai asiakasmaksupäätös on annettu asiakkaalle ennen 1.1.2025 voimassa olleiden säännösten perusteella, määräytyvät asiakasmaksut tai palvelun maksuttomuus edelleen näiden vanhojen lainsäädäntöjen mukaisesti. Asiakasta koskevat päätökset voidaan saattaa uuden vammaispalvelulain mukaisiksi siirtymäajan aikana asiakkaan aloitteesta tai Helsingin kaupungin toimesta, jos asiakkaan palvelutarve sitä edellyttää.

Lähtökohtaisesti vammaisen henkilön palvelut järjestetään ensisijaisen lain, kuten sosiaalihuoltolain tai vanhuspalvelulain mukaan. Tästä syystä vammaiset henkilöt maksavat sosiaali- ja terveystieteiden palveluista kuten muutkin palvelujen käyttäjät. Vammaispalvelulain mukaiset palvelut ovat sen sijaan erityispalveluja, minkä vuoksi nämä palvelut ovat pääsääntöisesti maksuttomia. Osasta vammaispalvelulain mukaisista palveluista voidaan kuitenkin periä ylläpitomaksuja ja asiakasmaksuja.

5.1. Asumispalvelut

Vammaispalvelulain (675/2023) mukaisessa asumisen tuessa ja sosiaalihuoltolain (1301/2014) perusteella vammaisille henkilöille myönnettyssä asumispalvelussa ei peritä maksua palvelun tuesta ja avusta. Asunnon vuokrasta, aterioista ja ylläpitomaksuista peritään maksu. Asunnon vuokra maksetaan suoraan vuokranantajalle. Asiakasmaksulain 7 e §:n mukaan ylläpidosta voidaan periä kohtuullinen maksu seuraavissa vammaispalvelulain mukaisissa palveluissa: valmennus, vaativa moniammatillinen tuki, asumisen tuki, lyhytaikainen huolenpito, päivätoiminta ja 34 §:ssä mainitut muut palvelut ja tukitoimet.

Alle 16-vuotiailla peritään asumispalveluissa asiakasmaksu samalla tavalla kuin pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Lisätietoa pitkäaikaisen laitoshoidon maksun määräytymistä luvussa [7. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen laitoshoido ja pitkäaikainen perhehoito](#)

Asiakasmaksulain (734/1992) 7 c §:ssä tarkoitettua tulosidonnaista maksua ei saa periä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain tai vammaispalvelulain nojalla annetusta perhehoidosta (Asiakasmaksulaki 7 b § 2 kohta). Perhehoitoon liittyvästä ylläpidosta voidaan kuitenkin periä maksu.

5.2. Ylläpito- ja ateriamaksut

Ylläpitomaksu laskutetaan, mikäli asiakas on kuukauden aikana paikalla vähintään viisi päivää. Ylläpitomaksu sisältää muun muassa yhteiskäytössä olevat siivoustarvikkeet, hygieni-aineet, pyykinpesukoneen ja saunan käytön. Aterioista ja asiakkaan ylläpidosta perittävät maksut ovat samansuuruisia riippumatta siitä, onko asiakkaan palvelupäätös tehty ennen vammaispalvelujen lakiuudistusta tai sen jälkeen. Laitoshoidon asukkailta ei peritä erillisiä ateriamaksuja. Aterioista maksetaan yksittäisten aterioiden mukaan. Erityisruokavaliosta ei peritä erillistä maksua. Maksut ovat seuraavat:

Palvelu/käynti	Maksu (€)
Ylläpitomaksu kuukaudessa	32,10
Sähkömaksu kuukaudessa niissä asunnoissa, jossa sähkölasku ei sisälly vuokraan	14,40
Pääateria (lounas, päivällinen)	6,50
Väliateria (aamu-, iltapala)	3,30

5.3. Työ- ja päivätoiminta

Työ- ja päivätoiminta on asiakkaalle maksutonta. Kehitysvammalain perusteella myönnetyssä päiväaikaisessa toiminnassa syödyistä aterioista peritään maksu. Kehitysvammalain perusteella myönnetty erityishuolto ja siihen liittyvät matkat ovat asiakkaalle maksuttomia.

Vammaispalvelulain mukaisesta päivätoiminnasta peritään asiakasmaksu aterioista ja matkoista. Myös sosiaalihuoltolain perusteella myönnetyn työtoiminnan aterioista ja matkoista peritään maksu.

Jos asiakas käy asumispalveluissa tai perhehoidossa järjestetyn lyhytaikashoidon aikana päiväaikaisessa toiminnassa, peritään asiakkaalta maksu aterioista erikseen. Jos henkilö on pitkä- tai lyhytaikaisessa laitoshoidossa, ei työ- ja päivätoiminnan aterioista peritä maksua.

5.4. Sopeutumisvalmennus

Sopeutumisvalmennuksena annettava neuvonta, ohjaus ja valmennus sekä kuljetuspalvelu on asiakkaalle maksutonta. Ryhmässä tapahtuva sopeutumisvalmennus on sekä asiakkaalle, hänen lähiomaiselleen tai muulle sopeutumisvalmennukseen osallistuvalla henkilöllä maksuton.

5.5. Kuljetuspalvelu

Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun ja sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen matkojen omavastuuosuus määräytyy HSL:n vyöhykelippujen hintojen mukaisesti. Kuljetuspalvelun palvelualueella (Helsinki, Sipoo, Vantaa, Espoo, Kauniainen) asiakas maksaa AB-vyöhykkeiden lipun hinnan mukaisen omavastuun.

Asiointimatkat	Maksu, euroa/matka
Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) ja Sipoo	3,30
7–17-vuotiaat, pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) ja Sipoo	1,65
Työ- ja opiskelumatkat	Maksu, euroa/kuukausi
Työmatkat, pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen)	73,90
Opiskelumatkat, pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen)	44,30
7–17-vuotiaat, pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen)	37,00

Asiointimatkat	Maksu, euroa/matka
Työmatkat, lähiseutu (ABCD-lippu)	121,80
Opiskelumatkat, lähiseutu (ABCD-lippu)	73,10

Työ- ja opiskelumatkoissa asiakas voi valita, maksaako hän omavastuumaksun takautuvasti käytettyjen matkojen määrän mukaan, vai kuukausilipun hinnan etukäteen. Työ- tai opiskelumatkoja käyttävän asiakkaan ei tarvitse maksaa asiointi- ja vapaa-ajan matkoista erikseen.

Kehitysvammaisten erityishuollon saamiseksi myönnetty matkat ovat asiakkaalle maksuttomia. Kehitysvammapoliklinikalle tehtyihin muihin kuin terveydenhuollon matkoihin voi hakea korvausta vammaisten sosiaalityön toimipisteestä kuittia vastaan. Matkat sopeutumisvalmennukseen ovat asiakkaalle kokonaan maksuttomia eikä omavastuusuutta peritä.

5.6. Vammaisen lapsen kodin ulkopuolella järjestettävä asumisen tuki

Kun vammaispalvelulain 19 § mukainen lapsen asumisen tuki järjestetään hänen kotiinsa, siihen liittyvät apu ja tuki sekä palvelut ovat maksuttomia (Asiakasmaksulaki 4 §).

Vammaisen lapsen **kodin ulkopuolella järjestettävästä asumisen tuesta** lapsen vanhemmilta peritään lapsen elatuksesta aiheutuneiden kustannuksista maksu, joka on enintään lapsen elatuksesta annetun lain 1–3 §:n nojalla määräytyvän elatusavun suuruinen. Lapselta ja lapsen huoltajilta perittävä maksu voi olla yhteensä enintään 534,60 euroa kuukaudessa. Vanhempien osuuden maksu jaetaan vanhempien kesken elatuskyvyn mukaan. Lapsen henkilökohtaiseen käyttöön jätetään aina vähintään 195 euron käyttövara pitkäaikaisessa perhehoidossa tai pienryhmäkodissa asuvalle lapselle.

5.7. Loma-ajan toiminta

Vammaispalvelulain mukainen loma-ajan huolenpito turvaa vammaisen lapsen hyvinvoinnin ja huolenpidon niissä tilanteissa, joissa lapsen tavanomainen hoito- tai koulupäiväjärjestely ei ole käytettävissä, kuten koulujen loma-aikoina. Vammaisten lasten loma-ajan toiminta: 6,50 euroa/päivä (sis. lounas ja välipala).

6. Vammaispalvelut 1.1.2025 lukien

Uusi vammaispalvelulaki (675/2023) astui voimaan 1.1.2025. Uuteen vammaispalvelulakiin sisältyy kolmen vuoden siirtymäaika 31.12.2027 saakka. Siirtymäaika tarkoittaa, että aikaisempien säännösten perusteella tehdyt palvelu- ja asiakasmaksupäätökset pysyvät voimassa niihin merkityn voimassaoloajan tai kuitenkin enintään 31.12.2027 asti. 1.1.2028 mennessä kaikkien päätösten on vastattava uutta lainsäädäntöä.

Mikäli palvelu- tai asiakasmaksupäätös on annettu asiakkaalle ennen 1.1.2025 voimassa olleiden säännösten perusteella, määräytyvät asiakasmaksut tai palvelun maksuttomuus edelleen näiden vanhojen lainsäädäntöjen mukaisesti. Asiakasta koskevat päätökset voidaan saattaa uuden vammaispalvelulain mukaisiksi siirtymäajan aikana asiakkaan aloitteesta tai Helsingin kaupungin toimesta, jos asiakkaan palvelutarve sitä edellyttää.

Lähtökohtaisesti vammaisen henkilön palvelut järjestetään ensisijaisen lain, kuten sosiaalihuoltolain tai vanhuspalvelulain mukaan. Tästä syystä vammaiset henkilöt maksavat sosiaali- ja terveystieteiden palveluista kuten muutkin palvelujen käyttäjät. Vammaispalvelulain mukaiset palvelut ovat sen sijaan erityispalveluja, minkä vuoksi nämä palvelut ovat pääsääntöisesti maksuttomia. Osasta vammaispalvelulain mukaisista palveluista voidaan kuitenkin periä ylläpitomaksuja ja asiakasmaksuja.

6.1. Pitkäaikaiset palvelut

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisesta pitkäaikaisesta laitoshoidosta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja ympärivuorokautisesta palveluasumisesta voidaan periä asiakasmaksu, joka määräytyy asiakkaan maksukyvyn mukaan (85 % nettotuloista, joista on tehty vähennykset). Lisätietoa pitkäaikaisen laitoshoidon maksun määräytymistä luvussa [7. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen laitoshoido ja pitkäaikainen perhehoito](#)

6.2. Vammaispalvelulain mukainen asumisen tuki

Vammaispalvelulain mukaisessa asumisen tuessa asiakkaalle annettavasta tuesta ja ohjauksesta ei peritä asiakasmaksua. Mikäli kotisairaanhoido ja muut asumisen tueksi tarvittavat terveydenhuollon palvelut ovat osa asumisen tuen kokonaisuutta, näistäkään ei peritä maksua. Sen sijaan esimerkiksi erikoisairaanhoidon palveluista voidaan periä asiakasmaksulain mukainen maksu.

Asumispalveluina toteutettavasta asumisen tuesta voidaan periä maksut ylläpidosta ja ateriosta. Ylläpitomaksu laskutetaan, mikäli asiakas on kuukauden aikana paikalla vähintään viisi päivää. Ylläpitomaksu sisältää muun muassa yhteiskäytössä olevat siivoustarvikkeet, hygieni-aineet, pyykinpesukoneen ja saunan käytön. Aterioista peritään maksu käytön mukaan. Maksut ovat seuraavat:

Palvelu/käynti	Maksu (€)
Ylläpitomaksu kuukaudessa	32,10
Sähkömaksu kuukaudessa niissä asunnoissa, jossa sähkölasku ei sisälly vuokraan	14,40
Pääateria (lounas, päivällinen)	6,50

Palvelu/käynti	Maksu (€)
Väliateria (aamu-, iltapala)	3,30

6.3. Lyhytaikainen huolenpito

Lyhytaikaisen huolenpidon asiakasmaksuista tiedotetaan Helsingin kaupungin hel.fi/sote-maksut-verkkosivustolla myöhemmin vuonna 2026.

6.4. Lapsen asumisen tuki

Kun vammaispalvelulain 19 § mukainen lapsen asumisen tuki järjestetään hänen kotiinsa, siihen liittyvät apu ja tuki sekä palvelut ovat maksuttomia.

Vammaisen lapsen kodin ulkopuolella järjestettävästä asumisen tuesta lapsen vanhemmilta peritään lapsen elatuksesta aiheutuneiden kustannuksista maksu, joka on enintään lapsen elatuksesta annetun lain (704/1975) 1–3 § nojalla määräytyvän elatusavun suuruinen. Lapselta ja lapsen vanhemmilta perittävä maksu voi olla yhteensä enintään 500 euroa kuukaudessa. Vanhempien osuuden maksu jaetaan vanhempien kesken elatuskyvyn mukaan. Lapsen henkilökohtaiseen käyttöön jätetään aina vähintään 195 euron käyttövara pitkäaikaisessa perhehoidossa tai pienryhmäkodissa asuvalle lapselle.

6.5. Lasten loma-ajan toiminta

Vammaispalvelulain mukainen lasten loma-ajan toiminta turvaa peruskoulussa olevan vammaisen lapsen hyvinvoinnin ja huolenpidon koulujen loma-aikoina. Vammaisten lasten loma-ajan toiminnassa asiakkaalta peritään maksu syödyistä aterioista. Ateriamaksu on 6,50 euroa sisältäen lounaan ja välipalan.

6.6. Kuntoutushoito laitoshoidona

Laitoshoidossa tai erityishuoltona annetusta kuntoutushoidosta peritään asiakkaalta 24,60 euroa hoitopäivää kohden. Terveyskeskuksessa, sairaalassa tai niiden toimintayksiköissä hoidettavalta alle 18-vuotiaalta ei peritä maksua siltä osin kuin kalenterivuoden hoitopäivien määrä ylittää seitsemän.

6.7. Päivätoiminta ja kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta

Päivätoiminta ja kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta ja matkat ovat asiakkaalle maksuttomia. Vammaispalvelulain mukaisessa päivätoiminnassa ja kehitysvammaisten työtoiminnassa voidaan periä asiakasmaksu aterioista. Maksut ovat seuraavat:

Palvelu/käynti	Maksu (€)
Pääateria (lounas, päivällinen)	6,50
Väliateria (aamu-, iltapala)	3,30

Maksuja ei kuitenkaan peritä henkilöiltä, jotka ovat pitkäaikaisessa laitoshoidossa tai kodin ulkopuolella järjestettävän lapsen asumisen tuen palvelussa.

6.8. Erityishuolto

Erityishuoltoon kuuluvat 1.1.2025 alkaen ainoastaan ne palvelut, jotka liittyvät tahdosta riippumattoman erityishuollon järjestämiseen ja kehitysvammalain 3 a luvussa tarkoitettujen rajoitustoimenpiteiden käyttöön erityishuollossa. Kehitysvammalaissa tarkoitettu erityishuolto ylläpitoa lukuun ottamatta ja erityishuoltoon liittyvät kuljetukset toimintayksiköiden välillä ovat maksuttomia asiakkaalle. Maksuttomia ovat myös kehitysvammalain perusteella järjestetyt tahdosta riippumattomaan erityishuoltoon liittyvät lääketieteelliset, psykologiset ja sosiaaliset tutkimukset.

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettussa erityishuollossa olevan henkilön täydestä ylläpidosta lyhytaikaisessa laitoshoidossa voidaan periä seuraavat maksut:

- Lyhytaikaisessa laitoshoidossa olevalta voidaan periä hoidosta ja ylläpidosta psykiatrian toimintayksikössä enintään 30,70 euroa hoitopäivältä ja
- muussa lyhytaikaisessa laitoshoidossa enintään 66,90 euroa hoitopäivältä.

Maksuja **ei saa kuitenkaan periä** terveyskeskuksessa eikä sairaalassa tai sen toimintayksikössä alle 18-vuotiaalta siltä osin kuin hoitopäiviä on kalenterivuodessa yli seitsemän.

Erityishuollossa olevan henkilön [pitkäaikaisesta laitoshoidosta voidaan maksukykyyn perustuva maksu](#).

6.9. Liikkumisen tuki kuljetuspalveluna järjestettäessä

Asiakkaalta peritään liikkumisen tuesta kuljetuspalveluna Helsingin seudun liikenteen (HSL) lippujen hintojen mukainen omavastuumaksu. **Omavastuumaksu on kuljetuspalvelun palvelualueella** (Helsinki, Sipoo, Vantaa, Espoo, Kauniainen) AB-vyöhykkeiden lipun hinnan suuruinen. Omavastuumaksun määrä muuttuu vuosittain HSL lippujen hintojen muutoksien mukaan.

Helsingin vammaispalveluissa vammaispalvelulain (675/2023) 28 §:n mukaisen liikkumisen tuen kuljetuspalvelujen omavastuuosuus määräytyy Helsingin seudun liikenteen ABCD-lipun hinnan mukaisesti, jos asiakkaan asiointimatka tai vapaa-ajan matka suuntautuu Helsingin Matkapalvelun matkustusalueen **ulkopuolelle tai toteutuu kokonaan kyseisen alueen ulkopuolella**.

Helsingin Matkapalvelun matkustusalueen ulkopuolella kuljetuspalveluna toteutuvasta yhdensuuntaisesta asiointimatkasta tai vapaa-ajan matkasta korvataan Helsingin vammaispalveluissa enintään 50 kilometrin osuus, jos viranhaltijapäätös on osoitettu oleskelupaikkakunnalla tapahtuvaan asiointiin. Asiakas maksaa ensimmäisen 50 kilometrin osalta omavastuuosuuden, joka vastaa ABCD-vyöhykkeiden mukaisen lipun hintaa ja 50 kilometriä ylittävän matkaosuuden hinnan asiakas maksaa itse. Jos kuljetuspalvelumatkan alku- tai päätepiste on Helsingin Matkapalvelun matkustusalueella, mutta kohdistuu sen ulkopuolelle, maksaa asiakas ABCD-vyöhykkeiden mukaista lipun hintaa vastaavan omavastuuosuuden jokaista alkavaa 50 kilometriä kohden.

Työ- ja opiskelumatkoissa asiakas voi valita, maksaako hän omavastuumaksun takautuvasti käytettyjen matkojen määrän mukaan vai kuukausilipun hinnan etukäteen. Tieto maksutavan valinnasta tulee antaa tiedoksi vammaispalvelun toimipisteeseen, tieto merkitään matkojen välitysohjelmaan ja tiedotetaan Taloushallintopalveluun (Talpa). Työ- tai opiskelumatkoja käyttävän asiakkaan kuukausittaisesti perittävään maksuun sisältyy myös myönnettyjen asiointi- ja vapaa-ajan matkojen omavastuuosuus.

Matkat lyhytaikaisen huolenpidon palveluihin järjestetään vammaispalvelulain mukaisena liikkumisen tukena, mikäli asiakas tarvitsee kuljetuspalvelua. Kuljetuksesta asiakkaat maksavat kuljetuspalvelun omavastuuosuuden. Omavastuuosuudet laskutetaan asiakkaalta kuukausittain jälkikäteen. Poikkeuksena peruskouluikäisten vammaisten lasten loma-ajan toiminta, josta ei peritä omavastuuta kuljetuspalveluista.

Kehitysvammaisten erityishuollon saamiseksi myönnetyt matkat ovat asiakkaalle maksuttomia uuden vammaispalvelulain siirtymäajan puitteissa. Kehitysvammapoliklinikalle tehtyihin muihin kuin terveydenhuollon matkoihin voi hakea korvausta vammaisten sosiaalityön yksiköstä kuittia vastaan jälkikäteen. Valmennuksen matkat palvelun toteuttamispaikalle tai pois sieltä eivät sisälly valmennukseen, vaan näihin on mahdollista hakea liikkumisen tukea. Maksut ovat seuraavat:

Asiointimatkat	Maksu, euroa/matka
Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) ja Sipoo	3,30
7–17-vuotiaat, pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) ja Sipoo	1,65
Työ- ja opiskelumatkat	Maksu, euroa/kuukausi
Työmatkat, pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen)	73,90
Opiskelumatkat, pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen)	44,30
7–17-vuotiaat, pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen)	37,00
Työmatkat, lähiseutu (ABCD-lippu)	121,80
Opiskelumatkat, lähiseutu (ABCD-lippu)	73,10

6.10. Suojasäännös (Vammaispalvelulaki 2 §) ja asiakasmaksun alentaminen sekä perimättä jättäminen

Suojasäännös

Vammaisen henkilön palvelut järjestetään ensisijaisesti muun muassa sosiaalihuoltolain (1301/2014), terveydenhuoltolain (1326/2010) tai muun ensisijaisen lain perusteella. Vammaispalvelulain perusteella järjestetään palveluita vain, jos muussa laissa tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen tai edun kannalta sopivia ja riittäviä. Vammaispalvelulaki on toissijainen laki (nk. erityislaki) muihin edellä mainittuihin ensisijaisiin sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviin yleislakeihin nähden.

Lähtökohtaisesti vammaisen henkilön palvelut järjestetään ensisijaisen lain mukaan, jonka perusteella myös asiakasmaksut peritään. Uuden vammaispalvelulain 2 §:n (nk. suojasäännös) perusteella vammaisen henkilön ensisijaisen lainsäädännön mukaisesta palvelusta perittävä maksu on jätettävä määräämättä, perimättä tai sitä on alennettava, jos tarkoitettu palvelu on vammaiselle henkilölle riittävä ja sopiva vastaamaan henkilön avun ja tuen tarpeeseen ja maksu estää vammaisen henkilön palveluiden yksilöllisen järjestämisen, vaikeuttaa sitä olennaisesti tai jos siihen on syytä huollolliset näkökohdat huomioon ottaen.

Asiakasmaksun alentaminen ja perimättä jättäminen

Vammaispalvelulain mukaisten palveluiden maksujen alentamisessa ja perimättä jättämisessä sovelletaan asiakasmaksulain 11 §:n mukaista käytäntöä. Sen mukaan sosiaalihuollon palveluista määrättyä maksua ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyyn mukaan määrättyä maksua tulee alentaa tai jättää maksu kokonaan perimättä, jos

- maksun periminen vaarantaa asiakkaan tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai
- lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista.

Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen koskee kaikkia vammaispalvelulain mukaisesti annettuja sosiaalipalvelujen maksuja, sekä tulosidonnaisia että tasasuuruisia maksuja ja myös kuljetuspalveluiden omavastuuosuuksia. Terveyspalvelujen osalta maksujen perimättä jättäminen tai alentaminen koskee ainoastaan tulosidonnaisia terveydenhuollon maksuja (esim. pitkäaikainen laitoshoido, jatkuva ja säännöllinen kotisairaanhoido).

7. Lasten ja perheiden palvelut

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Lapsiperheiden kotipalvelu	Maksuton	
Äitiys- ja lastenneuvolan palvelut	Maksuton	
Kasvatus- ja perheneuvonta	Maksuton	
Perheoikeudelliset palvelut	Maksuton	
Sosiaalityö, sosiaaliohjaus ja perhetyö	Maksuton	Asiakasmaksulaki 4 §.
Lastensuojelulain mukainen lastenhoito	Maksuton	Lukuun ottamatta pitkäaikaista perhe-, laitos- ja asumispalvelua.

Käyttämättä tai peruuttamatta jääneestä neuvolan käyntiajasta peritään 60,60 euron maksu yli 18-vuotiailta.

7.1. Lastensuojelu

Avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona lapselle annetusta perhe- tai laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi voidaan määrätä enintään elatusavun suuruinen asiakasmaksu lapsen vanhemmille. Asiakasmaksun suuruus määritellään samoin laskentaperustein kuin elatusapu. Maksua ei kuitenkaan peritä lyhytaikaisesta lastensuojelun 37 § mukaisena avohuollon tukitoimena ja 38 § mukaisena kiireellisenä sijoituksena tehdystä perhe-, laitos- tai asumispalvelusta.

Kaupunki voi maksua vahvistamatta periä ja nostaa lapselle tulevat elatusavut siltä ajalta, jolta lapsi saa perhehoitoa tai laitoshuoltoa taikka asumispalveluja sekä käyttää ne perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Lapsen tuloista, korvauksista tai saamisista voidaan periä kohtuulliseksi katsottava maksu. (Asiakasmaksulaki 7 §.)

8. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen laitoshoido ja pitkäaikainen perhehoito

Ympärivuorokautinen palveluasuminen, laitoshoido ja perhehoito katsotaan pitkäaikaiseksi, jos palvelun arvioidaan sen alkamisesta lukien kestävän tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kolme kuukautta (Asiakasmaksulaki 7 b §).

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen laitoshoidon ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksu on 85 % asiakkaan nettokuukausituloista, joista on ensin tehty lainmukaiset vähennykset (Asiakasmaksulaki 7 c §). Asiakkaalta perittävä maksu ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia (Asiakasmaksulaki 2 §).

Jos asiakkaalla on suuremmat tulot kuin puolisoillaan, otetaan puolison tulot huomioon asiakasmaksua määriteltäessä. Tällöin hoitomaksu on 42,5 prosenttia puolisojen yhteenlasketuista nettotuloista, joista on tehty lainmukaiset vähennykset. Jos asiakkaalla on pienemmät tulot kuin puolisoillaan, puolison tuloja ei oteta huomioon asiakasmaksua määriteltäessä.

Mikäli puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella määräytyvä maksu muodostuisi suuremmaksi kuin asiakkaan omien tulojen perusteella määräytyvä maksu, peritään asiakkaalta enintään hänen omien tulojensa perusteella määräytyvän suuruinen maksu.

Jos kumpikin puolisoista ovat pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, perhehoidossa tai laitoshoidossa, asiakasmaksun määräytymisessä ei huomioida puolison tuloja. Asiakasmaksu määritellään molemmille puolisoille omien tulojen mukaan.

Jos asiakasmaksu lasketaan puolisojen yhteenlaskettujen tulojen perusteella, kotiin jäävä puoliso saa pitää toimeentulotuen perusosaa vastaavan summan. Asiakkaalle tulee jäädä aina vähimmäiskäyttövara, joka on pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalle vähintään 195 euroa kuukaudessa sekä pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaalle 131 euroa kuukaudessa vuonna 2025 (Asiakasmaksulaki 7 c §).

8.1. Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen

Pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen tarkoittaa sosiaalihuoltolain (1301/2014) 21 c § mukaista ympärivuorokautista hoivaa ja huolenpitoa. Asumispalveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateriat-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut (Sosiaalihuoltolaki 21 §).

Ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asiakas tekee vuokrasopimuksen vuokranantajan kanssa, eikä asumisvuokra ei sisälly asiakasmaksuun, vaan se peritään joko vuokranantajan toimesta tai erillisveloituksena asiakasmaksun yhteydessä. Asiakkaan maksama vuokra

huomioidaan asiakasmaksua määrättäessä erityisenä vähennyksenä tuloista pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen osalta (asiakasmaksulaki 10 d §).

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen asumisen asiakasmaksu ei sisällä lääkekuluja, eikä muita terveydenhuoltomenoja, kuten poliklinikkamaksua, vaan asiakas kustantaa ne itse. Lääkekustannukset huomioidaan kuitenkin asiakasmaksua määrättäessä erityisenä vähennyksenä tuloista (asiakasmaksulaki 10 d §).

Pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa olevalta asiakkaalta ei peritä tilapäisen kotihoidon lääkärikäynnin asiakasmaksua (sosiaali- ja terveyslautakunta 30.11.2021 § 283).

Henkilökohtaisella vähimmäiskäyttövaralla (195 euroa vuonna 2026) asiakas kattaa henkilökohtaisia menojaan. Menoja voivat olla esimerkiksi hygieniatuotteet, parturi-kampaamomaksut, jalkahoitajan palvelut, terveydenhuoltomenot (muun muassa lääkärin, kotisairaanhoidon ja fysioterapeutin palvelut, sairaala- ja kotisairaalamaksut, silmälasit ja hammashoito), kauppapalvelut, lääkemenot, paikallisliikenteen maksut, puhelimen käyttömenot, vaatemenot ja harrastustoiminta.

8.2. Pitkäaikainen laitoshoido

Pitkäaikainen laitoshoido tarkoittaa sosiaalihuoltolain 22 §:n mukaista ympärivuorokautista laitospalvelua tai terveydenhuoltolain (1326/2010) 67 §:n 1 momentin nojalla annettua laitoshoidoa.

Asiakkaalta perittävään kuukausimaksuun sisältyy hoidon lisäksi ravinto, lääkkeet, puhtaus, laitoksen perusvaateetus sekä sosiaalista hyvinvointia edistävät palvelut. Laitoksessa on perusvaatevarustus ja liinavaatteet. Asiakkaan tulee hankkia ja maksaa yksilölliset käyttövaatteensa ja jalkineensa. Asiakas maksaa asiakasmaksun määräytymisessä huomioidulla vähimmäiskäyttövarallaan (131 euroa vuonna 2026) sellaiset kulut, jotka eivät sisälly palveluun.

8.3. Pitkäaikainen perhehoito

Pitkäaikainen perhehoito tarkoittaa perhehoitolain (263/2015) 3 §:n mukaista perhehoitoa ja 4 §:n mukaista ammatillista perhehoitoa.

Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevien asiakkaiden terveydenhuollon maksut katetaan osittain perhehoitajan kulukorvauksesta ja osittain perhehoidon sosiaalityön erityisenä kuluna.

Perhehoitomaksu ei sisällä lääkkeitä, vaan asiakas kustantaa ne itse. Lääkekustannukset huomioidaan kuitenkin asiakasmaksua määrättäessä erityisenä vähennyksenä tuloista samoin perustein kuten pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa (asiakasmaksulaki 10 d §).

8.4. Tulot ja vähennykset pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa

8.4.1. Huomioitavat tulot

Kuukausituloina otetaan huomioon asiakkaan kaikki jatkuvat ja vuosittain toistuvat tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen (nettotulot).

Kuukausituloina huomioidaan (Asiakasmaksulaki 10 b §):

- jatkuvat tulot, kuten palkka-, eläke- ja etuustulot

- itsenäisestä ammatinharjoittamisesta ja yritystoiminnasta saatavat tulot
- vuosittain toistuvat pääomatulot, kuten osinko-, vuokra- ja korkotulot
- vakuutusyhtiön maksamat säännölliset korvaukset
- veroista vapaat tulot (esim. presidentin palkkio)
- metsätulo (Asiakasmaksulaki 10 i §)
- alle 16-vuotiaan vammaistuki ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuki
- eläkettä saavan hoitotuki pois lukien siihen kuuluva veteraanilisä
- jatkuvat tai vuosittain toistuvat apurahat ja tunnustuspalkinto siltä osin, kun on tieteellisen, taiteellisen tai yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi saatu palkinto (Tuloverolaki 82 §:n 2 mom.)
- opintoraha
- aikuiskoulutustuki
- lasten kotihoidon tuki
- opintojen takia suoritettavat jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut apurahat ja muut vastaavat avustukset.

Jos tulot ovat epäsäännölliset tai vaihtelevat, kuukausitulona otetaan huomioon viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskimääräinen kuukausitulo (10 f §:n mom. 5).

Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa, laitoshoidossa ja perhehoidossa kuukausituloina ei huomioida (asiakasmaksulaki 10 b §, tuloverolaki 92 § pl. eräät poikkeukset):

- Lapsilisä
- Elatusapu ja elatustuki
- Opintotuen asumislisä
- Kansaneläkelain (568/2007) mukainen lapsikorotus
- Yleinen asumistuki
- Eläkkeensaajan asumistuki
- Toimeentulotuki
- Sotilasavustus
- Asevelvollisen päiväraha
- Kustannusten korvaukset ja muut tiettyä tarkoitusta varten myönnetty avustukset tai muut vastaavat tulot
- Tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito- ja tutkimuskulut
- Kelan kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain mukaiset ylläpitokorvaukset
- Perhehoidon kustannuksen korvaukset
- Opintojen takia suoritettavat yksittäiset, kerran maksettavat apurahat tai muut vastaavat avustukset
- Rintamalisä
- Eläkettä saavan hoitotuen osana maksettava veteraanilisä
- Ylimääräinen rintamalisä
- Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukainen ylläpitokorvaus.

8.4.2. Tuloista tehtävät vähennykset

Pitkäaikaisessa ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa laitoshoidossa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa otetaan huomioon asiakasmaksulain 10 c §:ssä määritellyt tuloista tehtävät vähennykset.

Vähennykset tehdään tarvittaessa myös puolison kuukausituloista, jos maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen tulojen mukaan. Poikkeuksena tästä ovat asuntovähennys ja erityiset vähennykset (lääkevähennys ja asumiskustannusten vähennys), joita ei huomioida puolison tuloista.

Tuloista tehdään seuraavat vähennykset:

- virallisen edunvalvojan palkkio (Holhoustoimilaki 442/1999, 44 § 5 mom.)

- virallisen edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) 22 §:ssä tarkoitettu valtuutetun palkkio, kuitenkin enintään edunvalvojan palkkion suuruisena
 - ulosmittaus (Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta 28.11.2017 § 318)
 - palvelun käyttäjän suorittamat elatusavut ja tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut vastaavat kustannukset
 - kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjäksi tai elinkaudeksi pidätetty rahana suoritettava etuus (syytinki)
 - avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetussa laissa tarkoitettu pesänjakajan tai tuomioistuimen määräämä hyvitys, joka asiakkaan tai tämän puolison on suoritettava rahana.
- Asumismenot asunnosta, josta asiakas siirtynyt palveluun, huomioidaan seuraavasti vain asiakkaan osalta:
- Omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (esim. kiinteistövero, kohtuulliset lämmityskulut, hoitovastike, kotivakuutus) huomioidaan maksua määrättäessä vähennyksenä viimeisten **kuuden kuukauden ajalta**
 - Vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (kotivakuutus ja vuokra) **viimeisen kuukauden ajalta**
 - Asumisoikeusasunnon käyttövastike sekä muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut **viimeiseltä kolmelta kuukaudelta**.

Mikäli asiakkaalle maksetaan asumistukea, vähennetään sen määrä asiakkaan asumiskuluista, jolloin jäljelle jää asuntovähennyksen määrä. Asuntovähennys tehdään myös kuluvan kuukauden ajalta.

8.4.3. Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa

Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksussa huomioidaan erityisenä vähennyksenä asiakkaan menoja lääkkeistä, klinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista. Erityinen vähennys lääkemenosta tehdään maksun perusteena olevista tuloista asiakasmaksua määriteltäessä. Asiakasmaksussa huomioidaan kaksi erityistä vähennystä lääkemenosta:

- sairausvakuutuslain (SV) perusteella korvattavat lääkkeet, jotka korvataan enintään vuosiomavastuun (sairausvakuutuslaki 5 luku 8 §) suuruisena. Kulloinkin voimassa oleva vuosiomavastuu jaetaan 12 kuukaudelle (53,01 euroa/kuukaudessa vuonna 2026). Tämä huomioidaan automaattisesti asiakasmaksua laskettaessa. Asiakkaan ei tarvitse toimittaa tietoja näistä.
- Muut kuin sairausvakuutuslain perusteella korvattavat lääkkeet, kliniset ravintovalmisteet ja perusvoiteet. Näistä asiakkaan tulee toimittaa asiakasmaksupäätökset ja asiantuntijatuki -yksikköön lääkekustannushakemus 303-525.

Muut kuin SV-korvattavat lääkekustannukset huomioidaan siltä osin, kun ne on arvioitu tarpeelliseksi terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta. Tämä tarkoittaa sitä, että lääkkeitä tulee toimittaa ensisijaisesti reseptit tai apteekin lääkelista viimeiseltä 3 kuukaudelta. Jos näitä ei ole, tarvitaan erillinen terveydenhuollon ammattihenkilön lausunto, joka annetaan lomakkeella. Lääkkeiden hinnat tulee esittää apteekin lääkelistasta tai kuiteista.

Lisäksi erityisenä vähennyksenä pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaan tuloista vähennetään vuokra ja muut kohtuulliset asumiskustannukset. Asumiskustannuksista vähennetään asumistuki. (Asiakasmaksulaki 10 d §.)

9. Jatkuva ja säännöllinen kotona annettava palvelu, tuettu asuminen ja yhteisöllinen asuminen

Asiakasmaksulain 7 b §:n mukaan kotona annettava palvelu on jatkuvaa ja säännöllistä, jos sitä annetaan vähintään kerran viikossa ja palvelun arvioidaan sen alkamishetkellä kestävänsä tai palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kaksi kuukautta.

Säännöllisestä ja jatkuvasta annettavasta palvelusta (kotihoitosta), tuetusta asumisesta ja yhteisöllisestä asumisesta peritään tulosidonnainen kuukausimaksu. Maksuun vaikuttavat palvelun käyttäjän maksukyky (bruttotulot), perheen koko ja palvelutuntien määrä. (Asiakasmaksulaki 10 e §.)

Kuukausituloina otetaan huomioon kotihoidon asiakkaan kaikki veronalaiset jatkuvat ja vuosittain toistuvat ansio- ja pääomatulot (bruttotulot). Tuloina ei huomioida verovapaita sosiaali- ja eläketuusia, lukuun ottamatta elatus- ja eläkettä saavan hoitotukea. Eläkettä saavan hoitotuen osana maksettavaa veteraanilisää ei oteta tulona huomioon.

Kahden tai useamman henkilön kotitalouksissa myös asiakkaan puolison tulot huomioidaan asiakasmaksun määräytymisessä. Jos toinen tai kumpikin puolisoista saa jatkuvaa ja säännöllistä kotona annettavaa palvelua, asiakasmaksu määritellään puolisojen yhteenlaskettujen tulojen perusteella. Jos puoliso on eri palveluissa, asiakasmaksu määritellään puolisojen omien tulojen perusteella.

Asiakasmaksun määräytymisessä asiakkaan tai asiakkaan ja puolison bruttotuloista vähennetään ensin perheeseen mukainen tuloraja. Jäljelle jäävä osuus kerrotaan palvelutuntien mukaisella maksuprosenttitaulukon osoittamalla maksuprosentilla. Asiakasmaksu ei saa ylittää sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan päättämiä enimmäismaksuja.

Asiakasmaksulain 10 e §:n perheeseen mukaiset tulorajat.

Perheen koko	1 hlö	2 hlöä	3 hlöä	4 hlöä	5 hlöä	6 hlöä
Tuloraja, euroa/kk	699	1290	2025	2503	3030	3481

Jos perhe on suurempi kuin 6, tulorajaa korotetaan 416 eurolla jokaisesta seuraavasta perheenjäsenestä.

Jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun maksu lasketaan alla olevan maksuprosenttitaulukon mukaan.

Palvelutunnit / kk	Perheeseen mukaiset tulorajat					
	1 hlö	2 hlöä	3 hlöä	4 hlöä	5 hlöä	6 hlöä
4 tuntia tai vähemmän	8	7	6	6	6	6
5–8 tuntia	10	8	7	7	7	7
9–12 tuntia	17	14	12	12	12	12
13–16 tuntia	21	17	14	14	14	12

Palvelutunnit / kk	Perhekoko					
	1 hlö	2 hlöä	3 hlöä	4 hlöä	5 hlöä	6 hlöä
17–20 tuntia	24	20	16	16	14	12
21–24 tuntia	26	22	18	16	14	12
25–28 tuntia	28	24	19	16	14	12
29–32 tuntia	30	24	19	16	14	12
33–36 tuntia	32	24	19	16	14	12
37–40 tuntia	34	24	19	16	14	12
41 tuntia tai enemmän	35	24	19	16	14	12

Maksu on taulukon osoittama prosenttiosuus tulorajan ylittävistä bruttokuukausituloista.

Laskukaava on (bruttotulot–tuloraja) x maksuprosentti/100. Voit arvioida asiakasmaksun määrän Helsingin kaupungin verkkosivuilla hel.fi/sote-maksut.

Jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun asiakasmaksujen enimmäismäärät 1.10.2021 alkaen (Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta 21.9.2021 § 224):

Palvelutunnit/kk	Enimmäismaksu euroa/kk
4 tuntia tai vähemmän	119,66
5–8 tuntia	538,47
9–12 tuntia	1017,12
13–16 tuntia	1495,76
17–20 tuntia	1974,40
21–24 tuntia	2453,05
25–28 tuntia	2931,69
29–32 tuntia	3410,33
33–36 tuntia	3888,98
37–40 tuntia	4367,62
41 tuntia tai enemmän	4906,10

Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta peritään enimmäismaksu, mikäli asiakas ei halua ilmoittaa tulojaan, ei myönnä tuloksetusta lupaa viranomaiselle tai asiakkaan tulojen mukaan perittävä maksu ylittää palvelusta perittävän enimmäisrajan.

9.1. Yhteisöllinen asuminen ja tuettu asuminen

Yhteisöllisessä asumisessa ja tuetussa asumisessa palvelukokonaisuuden sisältö rakennetaan vastaamaan asiakkaan tarpeita. Asiakkaan palvelukokonaisuuteen voi sisältyä säännöllistä hoitoa ja tukipalveluja, kuten ateriat-, vaatehuolto-, peseytymis-, siivous-, ja turvapalveluita.

Yhteisöllisestä asumisesta ja tuetusta asumisesta peritään tulositonnainen kuukausimaksu, jonka määräytymisessä huomioidaan palvelun käyttäjän bruttotulot, perheen koko ja palvelutunnit. Asiakkaalle ei määritetä erikseen minimikäyttövaraa. Asiakkaan palvelusta perittävä maksu ei sisällä asumiskuluja, vaan vuokra peritään erikseen vuokranantajan toimesta. Lääke- ja terveydenhuoltomenot eivät myöskään sisälly asiakasmaksuun sekä tukipalveluista peritään erillinen maksu.

9.1.1. Yhteisöllisen ja tuetun asumisen tukipalvelut

Asiakkaan käytössä olevia tukipalveluja ovat esimerkiksi ateriat-, siivous-, turva-, vaatehuolto- ja peseytymispalvelut. Asiakas maksaa ateriamaksun yhteisöllisessä asumisessa ja tuetussa asumisessa joko

- täysihoidosta (aamupala, lounas, välipala, päivällinen, iltapala) 532,40 euroa kuukaudessa tai
- puolihoitosta (puolet päivän aterioista; esim. aamupala, lounas ja välipala) 399,40 euroa kuukaudessa.

Turvapalvelusta maksetaan kuukausittaista ja auttamiskäyntikohtaista maksua, jota ei voida keskeyttää, vaan se tulee lopettaa erikseen. Turvapalvelun enimmäismaksu on kuukausimaksu ja hälytyskäyntimaksu enintään viideltä kerralta kuukaudessa. Helsingin kaupungin omissa iäkkäiden yhteisöllistä asumista tuottavissa palveluissa hälytyskutsupalvelun bruttorajat ja asiakasmaksut ovat seuraavat:

- yksinasuva, tulot alle 1489 euroa/kuukausi tai pariskunnan tulot enintään 2198 euroa/kuukausi
 - 35,68 euroa kuukaudessa ja hälytyskäynti 23,25 euroa enintään viideltä kerralta kuukaudessa
- yksinasuvalta, tulot yli 1489 euroa/kuukausi tai pariskunnan tulot yli 2198 euroa/kuukausi
 - 71,36 euroa kuukaudessa ja hälytyskäynti 46,50 euroa enintään viideltä kerralta kuukaudessa.

9.2. Kotona asumista tukevat palvelut (tukipalvelut)

Tukipalveluista tai asumispalveluihin liittyvistä tukipalveluista ei peritä maksua, jos nämä sisältyvät annettavan palvelun varsinaiseen hoivaan ja huolenpitoon. Huomioitava on, että asiakkaalle annettavaan varsinaiseen kotihoitoon tai asumispalveluun voi sisältyä tukipalvelujen kaltaisia palveluita, jonka takia on tärkeä erottaa varsinainen palvelu erillisestä tukipalvelusta.

Sosiaalihuollon tukipalveluista saa periä erillisen asiakasmaksun silloin, kun tukipalvelut on kirjattu asiakassuunnitelmaan tai vastaavaan, ja ne on myönnetty seuraavien pykälien perusteella (asiakasmaksulaki 10 h §):

- sosiaalihuoltolain 19 §:n 2 momentin perusteella
- sosiaalihuoltolain 14 §:n 2 momentin perusteella järjestetyistä asumista tukevista palveluista.

9.2.1. Turvapuhelin- ja hälytyskutsupalvelu

Turvapuhelinpalvelu sisältää turvapuhelimen ja turvarannekkeen. Palvelu on tulosidonnaista eli maksut riippuvat asiakkaan tai asiakkaan ja puolison tuloista. Turvapuhelimen asennus ja GPS-paikannin ovat maksuttomia. Ovihälytin on maksuton kaikille, joilla on turvapuhelin.

Turvapuhelimesta/-palvelusta maksetaan kuukausittaista ja auttamiskäyntikohtaista maksua. Kuukausimaksua ei ole mahdollista keskeyttää väliaikaisesti esimerkiksi tilanteessa, jossa asiakas siirtyy lyhytaikaiseen laitoshoitoon. Turvapuhelimen bruttorajat ja asiakasmaksut ovat seuraavat:

- yksinasuva, tulot alle 1489 euroa/kuukausi tai pariskunnan tulot enintään 2198 euroa/kuukausi
 - 35,68 euroa kuukaudessa ja hälytyskäynti 23,25 euroa enintään viideltä kerralta kuukaudessa
- yksinasuvalta, tulot yli 1489 euroa/kuukausi tai pariskunnan tulot yli 2198 euroa/kuukausi
 - 71,36 euroa kuukaudessa ja hälytyskäynti 46,50 euroa enintään viideltä kerralta kuukaudessa.

Turvapuhelimen lisäranneke on maksuton niille asiakkaille, joilla on pariskuntana tai perheenä yksi turvapuhelin ja kaksi ranneketta (yksi turvapuhelin ja ranneke/painike ja siihen liitettyä toinen lisäranneke/lisäpainike).

9.2.2. Siivouspalvelu

Siivouspalveluun annettavan palvelusetelin ja ostopalveluna tuotetun maksun enimmäismäärä määräytyy yhden tai kahden henkilön kotitalouden tulojen mukaan. Siivouspalvelun bruttorajat ja asiakasmaksut ovat seuraavat:

- yksinasuva, tulot alle 1138 euroa/kuukausi ja kahden henkilön kotitaloudessa tulot alle 1575 euroa/kuukausi:
 - siivoukseen voidaan myöntää siivouksen tuntihinnan tai korkeintaan 24 euron suuruinen palveluseteli
 - ostopalvelusiivouksessa asiakkaalta peritään 5,30 euroa/tunti
- yksinasuva, tulot 1138,1–1422 euroa/kuukausi ja kahden henkilön kotitaloudessa tulot 1575,1–2107 euroa/kuukausi:
 - siivoukseen voidaan myöntää siivouksen tuntihinnan tai korkeintaan 21 euron suuruinen palveluseteli
 - ostopalvelusiivouksessa asiakkaalta peritään 8,50 euroa/tunti.

9.2.3. Ateria- ja kauppapalvelut

Kotiin tuotettavien ateriapalveluiden asiakasmaksut:

Palvelu/käynti	Maksu (€)	Huomioitavaa
Kotiateriapalvelu	5,25 (lounas) 1,55 (jälkiruoka)	Aterian kuljetus maksuton. Pikatoimitusmaksu on 35,00 €/kerta.
Kauppapalvelut	10,40 (ruokatarvikkeiden keräily ja toimitus, alv 0 %)	Maksu sisältää yhden arvonlisäverottoman toimituksen viikossa. Lisähinta pikatilauksesta 10,40 €.

9.3. Tulot ja vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa

9.3.1. Huomioitavat tulot

Kuukausitulona otetaan huomioon asiakkaan tai asiakkaan ja puolison kaikki jatkuvat ja vuosittain toistuvat veronalaiset (brutto) tulot (Asiakasmaksulaki 10 f §).

Kuukausituloina huomioidaan:

- jatkuva tulot, kuten veronalaiset ansio-, eläke- ja etuustulot
- vuosittain toistuvat pääomatulot, kuten osinko-, korko- ja vuokratulot
- verosta vapaat tulot
- metsätulo (10 i §)
- eläkettä saavan hoitotuki pois lukien siihen kuuluva veteraanilisä (10 f §:n mom. 3)

- jatkuvat tai vuosittain toistuvat apurahat ja tunnustuspalkinto siltä osin, kun on tieteellisen, taiteellisen tai yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi saatu palkinto (tuloverolaki 1535/1992 82 §:n mom. 3)
- opintoraha
- aikuiskoulutustuki
- lasten kotihoidon tuki
- opintojen takia suoritettavat jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut apurahat ja muut vastaavat avustukset
- elatustuki (10 f §:n mom. 3).

Jos tulot ovat epäsäännölliset tai vaihtelevat, kuukausitulona otetaan huomioon viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskimääräinen kuukausitulo (Asiakasmaksulaki 10 f §:n mom. 5).

9.3.2. *Tuloista tehtävät vähennykset*

Jatkuvissa ja säännöllisissä kotona annettavissa palveluissa ja tuetussa sekä yhteisöllisessä asumisessa otetaan huomioon seuraavat tuloista tehtävät vähennykset. Vähennykset tehdään myös puolison tuloista silloin, kun maksu määräytyy yhteisten tulojen mukaan.

Tuloista tehdään seuraavat vähennykset (Asiakasmaksulaki 10 g §):

- virallisen edunvalvojan palkkio (Holhoustoimilaki 442/1999, 44 § 5 mom.)
- virallisen edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) 22 §:ssä tarkoitettu valtuutetun palkkio, kuitenkin enintään edunvalvojan palkkion suuruisena
- ulosmittaus (Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös 28.11.2017 § 318)
- palvelun käyttäjän suorittamat elatusavut ja tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut vastaavat kustannukset
- kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjäksi tai elinkaudeksi pidätetty rahana suoritettava etuus (syytinki)
- avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetussa laissa (26/2011, 8 §) tarkoitettu pesänjakajan tai tuomioistuimen määräämä hyvitys, joka asiakkaan tai tämän puolison on suoritettava rahana.

Asumismenovähennys tuetun tai yhteisöllisen asumisen asiakkaille sen asunnon osalta, josta asiakas on siirtynyt palveluun. Asumismenot vähennetään seuraavasti vain asiakkaan osalta:

- omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (esim. kiinteistövero, kohtuulliset lämmityskulut, hoitovastike, kotivakuutus) huomioidaan maksua määrättäessä vähennyksenä **viimeisten kuuden kuukauden ajalta**
- vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (kotivakuutus ja vuokra) **viimeisen kuukauden ajalta**
- asumisoikeusasunnon käyttövastike sekä muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut **viimeiseltä kolmelta kuukaudelta**.

Mikäli asiakkaalle maksetaan asumistukea, vähennetään sen määrä asiakkaan asumiskuluista, jolloin jäljelle jää asuntovähennyksen määrä. Asuntovähennys tehdään myös kuluvan kuukauden ajalta.

Tulona ei oteta huomioon tuloverolain (1535/1992) 92 §:ssä tarkoitettuja verovapaita sosiaalietuksia lukuun ottamatta elatustukea ja eläkettä saavan hoitotukea.

Kuukausituloina ei huomioida (Tuloverolaki 92 §):

- lapsilisä
- yleinen asumistuki
- eläkkeensaajan asumistuki
- opintotuen asumislisä
- vammaisuuksista annetun lain (570/2007) nojalla maksettu vammaistuki, ruokavaliokorvaus ja eläkettä saavan hoitotuki
- kansaneläkelain (568/2007) mukainen lapsikorotus

- toimeentulotuki
- sotilasavustus, asevelvollisen päiväraha
- kelan kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta
- rintamalisä
- ylimääräinen rintamalisä
- julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista annetun lain (916/2012) mukainen kulukorvaus sekä matka- ja yöpymiskustannukset
- hautausavustus
- äitiysavustus
- maahanmuuttajan erityistuki
- koulutusrahaston ammattitutkintostipendi
- oppisopimuskoulutuksessa olevan oppilaan valtion varoista saamat taloudelliset edut
- palkkatuki
- opintotukilain (65/1994) mukainen korkoavustus sekä opintolainahyvitys
- vangin tai tutkintavangin toiminta- tai käyttöraha
- työ- ja päivätoiminnan maksamat toiminta- tai muut avustusrahat
- lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten koulumatkatuki
- poliisikokelaan päiväraha
- turvapaikanhakijoiden vastaanottoraha
- elatustukilain (580/2008) mukainen elatustuki
- Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/87) tarkoitetut edut.

Kuukausitulona ei oteta myöskään huomioon (asiakasmaksulaki 10 f §):

- opintojen takia suoritettavat yksittäiset, kerran maksettavat apurahat tai muut vastaavat avustukset
- kustannusten korvauksia ja muita tiettyä tarkoitusta varten myönnettyjä avustuksia tai muita vastaavia tuloja
- tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja
- perhehoidon kustannuksen korvauksia
- eläkettä saavan hoitotuen osana maksettava veteraanilisä.

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Sosiaali-, terveys- ja
pelastustoimiala**

Toinen linja 4A
00099 Helsinki
PL 6000
Puhelinvaihde puh. 09 310
5015 (arkisin 8–16).
www.hel.fi